صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

مباحثات

بروز جمعہ مورخہ 25 اپریل 1997

(بمطابق 16 ذی الحجہ 1417 ہجری)

جلد 5 شمارہ 1

سرکاری رپورٹ

مندرجات صفحہ نمبر

مندرجات	صفحہ نمبر
1۔ تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ	1
2۔ حلف عہدہ جناب رضا محمد خان	3
3۔ مسند نشینوں کی نامزدگی	14
4۔ درخواستوں کے بارے میں کمیٹی کی تشکیل	14
5۔ توجہ دلاؤ نوٹس	15

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

اسمبلی کا اجلاس، اسمبلی چیمبر پشاور میں بروز جمعہ مورخہ 25 اپریل، 1997 بمطابق 16 ذوالحجہ 1417ھ صبح دس بج کر پانچ منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر، ہدایت اللہ چمکنی مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

اَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیطَانِ الرَّجِیْمِ ہ بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ہ

وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰنَا مِنْ فَضْلِهٖ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ہ فَلَمَّاۤ اٰتٰىهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوْا بِهٖ وَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ہ فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِیْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمِ يَلْقَوْنَهٗ بِمَاۤ اَخْلَفُوا اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ہ اَلَمْ يَعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰىهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ہ (پارہ 10 سورۃ التوبۃ، آیت نمبر، 75)

(ترجمہ) اور ان میں بعض آدمی ایسے ہیں کہ خدا تعالیٰ سے عہد کرتے ہیں کہ اگر اللہ تعالیٰ ہم کو اپنے فضل سے عطا فرما دے تو ہم خوب خیرات کریں اور ہم خوب نیک نیک کام کیا کریں۔ سو جب اللہ تعالیٰ نے ان کو اپنے فضل سے دیدیا تو وہ اس میں بخل کرنے لگے اور روگردانی کرنے لگے اور وہ تو روگردانی کے عادی ہیں۔ سو اللہ تعالیٰ نے ان کی سزا میں ان کے دلوں میں نفاق کر دیا جو خدا کے پاس جانے کے دن تک رہے گا اس سبب سے کہ انہوں نے خدا تعالیٰ سے اپنے وعدہ میں خلاف کیا اور اس سبب سے کہ وہ جھوٹ بولتے تھے۔ کیا ان کو یہ خبر نہیں کہ اللہ تعالیٰ کو ان کے دل کا راز اور ان کی سرگوشی سب معلوم ہے اور یہ کہ اللہ تعالیٰ تمام غیب کی باتوں کو خوب جانتے ہیں۔

سردار غلام نبی خان، جناب سپیکر صاحب! درخواست یہ ہے جی کہ------

Mr. Speaker: You are on point of order?

سردار غلام بنی خان، سر! دعا کیلئے۔ حاجی غلام احمد بلور کے صاحبزادے وفات پا گئے ہیں' ان کیلئے فاتحہ اور یہ ایوب آفریدی صاحب کے سُسر بھی وفات پاگئے ہیں تو فاتحہ کیلئے Request کر رہا ہوں۔

حاجی محمد عدیل (ڈپٹی سپیکر)، اگر دعا ہے تو حج کے دوران کئی پاکستانی اور کئی مسلمان شہید ہوئے ہیں' تو ان کیلئے بھی دعا کرلیجئیے۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب، سردار گل زمان خان د مانسہرے، د دے اسمبلئ ممبر پاتے شوے وو----------

سردار غلام نبی خان، سردار گل زمان خان جو ہمارے Ex-Member ہیں جی' وہ بھی وفات پا گئے ہیں' تو ان کیلئے بھی دعا کیجئیے۔

(اس مرحلے پر مرحومین کے ایصال ثواب کیلئے دعائے مغفرت کی گئی۔)

Mr. Speaker: I welcome Mr. Raza Muhammad Khan and Mr. Abdul Subhan, Honourable Members-elect and request them to stand in front of their seats to take oath, please.

دا یوہ خبرہ کومہ جی Oath کہ تاسو پہ کومہ ژبہ کښ اخلئ، کہ دوانړہ پہ پښتو کښ اخلئ، کہ دوانړہ پہ انگریزئ کښ اخلئ او کہ دوانړہ پہ اردو کښ اخلئ نو بیا خو بہ زہ Joint تاسو تہ Oath administer کړم او کہ څوک پہ پښتو کښ غواړی نو هغہ دے بیا څان لہ اووائی او کہ څوک پہ اردو کښ غواړی نو هغہ دے بیا اووائی۔ نو ړومبے خو رضا محمد خان، تاسو پہ کومہ ژبہ کښ Oath اغستل غواړئ جی؟

جناب رضا محمد خان: په پښتو کښې۔

جناب سپیکر: عبدالسبحان خان، تاسو جی؟

جناب عبدالسبحان خان: په اردو کښې۔

جناب سپیکر: اردو کښې۔ مسټر رضا محمد خان جی۔

(اس مرحلے پر جناب رضا محمد خان نے حلف اُٹھایا۔)

جناب رضا محمد خان: پوائنټ آف آرډر سر۔ جناب دے اولنی حلف کښې لږه غلطي اُوشوه۔ د آرټیکل 65 او 127 په موجب دا کوم حلف دغه چه دے، دے کښې بسم اللہ الرّحمٰن الرّحیم لیکلی دے۔

جناب سپیکر: او، او----

جناب پیر محمد خان: پکار دا ده چه دے کښې هم بسم اللہ الرّحمٰن الرّحیم اول ونیلے شوے وے۔ نو پکار دا ده چه هغه بیا حلف اُوچت کړی، بسم اللہ الرّحمٰن الرّحیم د اووائی، د هغے نه پس د حلف اُوچت کړی۔

جناب رضا محمد خان: ما اوونیله جی۔

جناب پیر محمد خان: نه، نه ده ونیلے شوے۔ زړه کښې به نه وائی، دا به تیز وائی۔ دا په دے Constitution کښې لیکلی دی جناب سپیکر صاحب۔

آواز: زړه کښې ئے ونیلے وه۔

جناب سپیکر: په دے باندے به بحث نه کوو، خیر دے، دا څه خبره نه ده، بیا به اُوچت کړی، هیڅ خبره نه ده۔ بیا اُوچت کړنے جی۔ راځئ په دے باندے به وخت نه ضائع کوو۔ ورځ د جمعے ده، زر زر به کارختمه وو۔

جناب عبدالسبحان خان: پیر محمد خان، ما خو اوونیل۔

جناب سپیکر، رضا محمد خان، تاسو بیان حلف اوچت کړنی چه د پیر محمد خان دا دغه لړ شی۔

(اس مرحله پر جناب رضا محمد خان نے دوباره حلف اُٹھایا۔)

(ازاں بعد جناب عبدالسبحان خان نے حلف اُٹھایا۔)

جناب سپیکر، دا رجسټر پروت دے سیکرټری صاحب سره، تاسو راشئ او په رجسټر باندے دستخطے اوکړئے۔

(اس مرحله پر معزز اراکین نے حاضری رجسٹر پر دستخط ثبت کئے۔)

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب، خه ستاسو شکریه ادا کوم، ډیره ښه فیصله تاسو اوکړه او چه دے طریقه باندے تاسو کوم انصاف او دغه باندے به صحیح روان یئی نو انشاء الله دا هاؤس به نورهم ډیر ښه چلیږی۔ شکریه جی۔

جناب سپیکر، مهربانی جی۔

جناب نجم الدین ، سر ! دا نوی ممبران چه کوم دی، دوئی له مونږ مبارکبادے ورکوو۔ او امید لرو چه انشاء الله تعالیٰ دوی دا دغه به په ښه طریقه باندے چلوی او د خپل طرف نه، د اپوزیشن د طرف نه مونږ دوی له مبارکبادی ورکوو جی۔

جناب عبدالغفور خان جدون، جناب سپیکر صاحب ! زه د خپل طرفه دے دواړو معزز ممبرانو ته مبارکباد پیش کوم او د خپلے حلقهٔ نیابت د تعمیر و ترقئی د پاره، د خلقو د خوشحالئی د پاره او د دے صوبے د پاره به انشاء الله تعالیٰ ورځ او شپه دوی کوشاں وی۔ مهربانی جی۔

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! اگر آپ کی اجازت ہو تو میں بھی اپنے ان دو ساتھیوں کو

اپنی پارٹی کی جانب سے Wel come کرتا ہوں اورہمیں یقین ہے کہ ہمارے یہ دو ساتھی، جنہوں نے آج حلف اُٹھایا ہے' اس اسمبلی کی روایات کو آگے بڑھائیں گے اور اپنے حلقوں اور اپنے صوبے کے حقوق کیلئے ہمارے ساتھ شانہ بشانہ کام کریں گے انشاء اللہ۔

جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی و آبنوشی)، جناب سپیکر صاحب ! د حکومت د طرفه خه دے دوارو ملګرو ته el come W کوم او امید لرم چه دوی د اسمبلئ د کارروائی په سلسله کښې مونږ سره Coopration به هم کوی او امید لرم چه د خپل حلقے د پاره او د دے صوبے د پاره جد و جهد کښې به مونږ سره مکمل شریک وی۔

جناب سلیم سیف اللہ خان، بسم اللہ الرحمٰن الرحیم۔ جناب سپیکر صاحب! میں بھی نو منتخب ممبران کو اس معزز ایوان کے ممبر بننے پر مبارکباد دیتا ہوں جی اور اللہ تعالیٰ سے دعا ہے کہ وہ انہیں توفیق عطا فرمائے کہ یہ اپنے حلقے اور اس صوبے کی خدمت کرسکیں۔ جناب سپیکر' اگر آپ مجھے آدھا منٹ اور دیں تو' میں اکثر کم ہی بولتا ہوں اسمبلی میں' تو میری یہ گزارش ہے کہ پچھلے چند ہفتوں سے پھر یہ اغواء اور ایسی جو وارداتیں ہیں' وہ بڑھتی جا رہی ہیں اور اگر آپ دیکھیں' دو ہفتے پہلے ہمارے ایک بڑے اچھے ڈاکٹر نواز صاحب کے بھائی ---------

جناب فرید خان طوفان(وزیر بلدیات و خوراک)، پوائنٹ آف آرڈر۔

جناب سپیکر، یو منټ۔

جناب سلیم سیف اللہ خان، میں آدھے منٹ میں بس ختم کرتا ہوں------

وزیر خوراک و بلدیات، یو منټ، یو منټ۔ ما ته اعتراض نشته جی۔ جناب سپیکر صاحب، ما ته په دے خبرے اعتراض نشته، زه وایم چه نیمه گهنټه نه، دوی ته تاسو چالیس منټ ورکړئ خو په کوم دغه باندے دوی اوس نا نیمه

کھنټه غواړی؟ ستاسو ایجنډه څنګه ده؟ دوی دے بالکل که دا لاء اینډ آرډر مسئله وی، نو چه څه وخت تاسو مقرر کړنی او په خپل خپل ټائم باندے پکار دے او خه خپله خبره ----------

جناب سلیم سیف اللہ خان: جناب سپیکر صاحب! میں نے آدھا منٹ کہا' آدھا گھنٹہ نہیں کہا۔ شاید آپ ــــ فرید خان' میں نے آدھا منٹ کہا ہے' آدھا گھنٹہ نہیں کہا ہے' شاید آپ نے ----------

جناب سپیکر: نیم منټ یے وئیلی دی، جی نیم منټ۔

جناب سلیم سیف اللہ خان: ما صرف دا او وئیل چه -----

وزیر آبپاشی و آبنوشی: خه په پوائنټ آف آرډر باندے ولاړ یم او په پوائنټ آف آرډر باندے خبره کول غواړم جی۔ سلیم خان چه کومه خبره کوی نو د دے به آخر حکومت جواب ورکوی نو د دے د پاره به ټائم پکار وی چه په هغه ټائم کښ خبره اوکړی او په هغه ټائم باندے ورله مونږ جواب ورکولے شو۔ خالی په اسمبلئی کښ په وینا باندے خو په هغے باندے نه څه کارروائی کیدے شی، نه په هغے باندے څه عمل کیدے شی او نه چا ته فائده رسیدے شی۔ نو خما مطلب دا دے چه دا هغه وخت پکار ده چه مونږ د هغے جواب ورکړو او د هغے څه نه څه فائده اورسی۔

جناب سلیم سیف اللہ خان: جناب سپیکر! میرا تو خیال تھا کہ میرے جو بھائی اس وقت ٹریژری بینچز پر ہیں' وہ کافی عرصہ اپوزیشن میں بھی رہے ہیں اور بولتے رہے ہیں لیکن ہم نے تو کبھی اعتراض نہیں کیا۔ اگر انہیں اعتراض ہے ہمارے بولنے پر بھی' تو نہیں بولیں گے۔ میں نے آدھے منٹ کا کہا ہے' میں نے صرف آدھے منٹ کا کہا ہے۔

جناب سپیکر: تاسو اوکړنی جی، خیر دے نیم منټ خبرے اوکړنی۔ خو هسے

یو عرض کوم ----------

جناب سلیم سیف اللہ خان، میں صرف یہی عرض کر رہا تھا کہ اغواء کی وارداتیں زیادہ ہوگئی ہیں جی، ڈاکٹر نواز ہمارے ریڈیالوجسٹ، ایک مشہور ڈاکٹر ہیں یہاں کے، ان کے بھائی کا دو ہفتے ہوگئے ہیں، اغواء ہوا ہے۔ روزانہ اغواء کے کیس ـــ ہمارے فاضل رکن کے جو بھتیجے ہیں، ان کو قتل کیا گیا ہے، تو یہ ساری چیزیں ہیں، تو اس پر ذرا غور کیا جائے۔

جناب سپیکر، تاسو ته ما یو عرض کولو، جی یو منټ، دا عرض م کولو جی چونکه دا تاسو صرف یو Specific matter د پاره پاسیدنی نو دا بله خبره، خیر دے تاسو یو لس منټه پس نے بیا اوکړنی- ا وس فی الحال د دے خبره ده چه هغوی له مبارکی خلقو ورکړه که هغه ممبران د دوی په جواب کښ څه خبره کول غواړی چه هغوی څه خبره اوکړی -------

بیگم نسیم ولی خان، محترم سپیکر صاحب! ستاسو په اجازت څما خیال دے ستاسو په وساطت خپلو ممبرانو ته دا خواست کوم چه یو ممبر په پوائنټ آف آرډر باندے اودریږی نو پریږدئی چه هغه خبره کوی کنه، یو منټ به تیریږی نو دوی د یو منټ نه لس منټه جوړ کړی- یو منټ کښ به د هغه خبره خلاصه شی، درے خله مونږ تکرار کوؤ، تاسو ورته کینه پاسه کونی، څه ستاسو په وساطت دوی ته Request کوم چه د اپوزیشن د بینچ نه چه هر څوک خبره کوی، پکار دی چه هغه له وخت ورکړے شی- هسے هم داسے خوار زار شان اپوزیشن دے چه مونږ د هغوی سره په دے کښ هم تکرار کوو، خبرے ته نے هم نه پریږدو نو مونږ به څه کوو؟ خپل مینځ کښ په یو بل باندے اعتراض نه شو کولے۔

وزیر زراعت و خوراک، جناب سپیکر صاحب! بی بی چه کومه خبره اوکړله،

مونږه به یقیناً د بی بی د خبرے مکمل مرسته کوو او د هغے د هدایاتو مطابق به کارکوو خو یو خبره دا ده چه مونږ وے که دے د لاء اینډ آرډرخبره کوی نو په نیم منټ کښ خبره نه کیږی۔ خکه خما دا خیال وو چه دوی نیمه گهنټه اوغوښته۔ نو ما خان دا پوهیدل غوښتل او مونږه خو په اپوزیشن کښ پاتے شوی یو او د اپوزیشن د ممبرانو د خیالاتو اوریدلو او دا اسمبلی چه ده دا د اپوزیشن د پاره د ټولو نه ښه فورم دے او مونږ دا موقع ورکوو او خه بی بی ته او سلیم سیف الله صاحب ته دا تسلی ورکوم چه تاسو څومره خبره د دے صوبے په مفادو کښ، د دے صوبے د حالاتو په بهتری کښ کول غواړنی، خو هر څیز په ترتیب په طریقه۔ ډیره مهربانی۔

جناب علی افضل خان جدون: بات ذرا کسی اور طرف چلی گئی۔ جناب سلیم خان صاحب نے نو منتخب اراکین کو خوش آمدید کہا اور میں بھی پاکستان مسلم لیگ کی جانب سے صوبہ سرحد کی اسمبلی میں دو نئے منتخب آنے والے بھائیوں کو، ممبران اسمبلی کو خوش آمدید کہتا ہوں اور یہ توقع رکھتا ہوں کہ وہ اسمبلی کی روایات کے مطابق صوبے کی خدمت کریں گے اور اس کے علاوہ میں یہ بھی عرض کروں گا کہ پاکستان کے وسیع تر مفادات کے لیے اپنی پوری مساعی اور پوری کوشش فرمائیں گے اور جہاں تک میرے بھائی، رکن اسمبلی، جناب سلیم سیف اللہ خان صاحب نے فرمایا ہے، ان کی بات بھی قابل احترام ہے اور میں یہ عرض کروں گا کہ وہ بھی بڑے منجھے ہوئے پارلیمنٹیرین ہیں، بہتر یہ ہوگا کہ اس ایشو کو جو کہ انہوں نے بڑا اہم نکتہ اُٹھایا ہے اس صوبے میں بد امنی اور اغواء کی وارداتوں کا، اس پر سیر حاصل بحث کی جائے اور ہمیں کسی کو یہ محسوس نہیں کرنا چاہئے کہ ہمیں وقت نہیں ملا یا وقت کیوں نہیں دیا گیا؟ کیونکہ یہ سب بہتری کیلئے ہے اور اس کو بہتر Thrash کرنے کیلئے اس پر ایک لا حاصل بحث کو حاصل نتیجہ پر لانے کیلئے ہمیں اس پر کافی وقت

چاہئے تاکہ ہم اس پر بات کریں۔ شکریہ۔

ملک جہانزیب، اعوذ باالله من الشیطٰن الرّجیم ، بسم الله الرّحمٰن الرّحیم۔ جناب سپیکر! خه د ټولو نه مخکښې د سرحد اسمبلئ دوو نو منتخب ممبرانو ته دے اسمبلئ ته په راتلو باندے مبارکبادی ورکوم او هیله لرم چه دوی به انشاء الله د پاکستان، خمونږ د صوبے او د خپلے حلقے ښه په ایماندارئ سره خدمت کوی۔ والسلام۔

حاجی محمد یوسف خان، جناب سپیکر! خه د خپل طرف نه او د آزاد ممبرانو د طرف نه -----------

جناب احمد حسن خان: جناب سپیکر! پوائنټ آف آرډر سر۔ تر څو پورے چه تاسو د مسند نشین حضراتو د نومونو اعلان او نه کړئ، د هغے نه پس به بیا دوی له تاسو ټائم ورکړئ۔ جناب سپیکر، د پټیشن کمیټئ اعلان به هم اوکړئ سر۔

جناب سپیکر، دا د اوتھ حصه ده۔ که Oath priorty وی نو اوتھ سره Continued دا شے راغلے دے نو دے د پاره، دے نه پس دا چه اوکړی هغوی به یو دوه منټه خبره اوکړی نو ځما خیال دے بیا به ----------

جناب احمد حسن خان، خو رولز جناب سپیکر صاحب، ----------

جناب سپیکر، اوتھ مخکښې دے او اوتھ سره دا Connected شے دے نو دے د پاره دا ځما خیال دے چه دومره Technicalities به نه دغه کوو۔

جناب علی افضل خان جدون: جناب سپیکر! پوائنٹ آف آرڈر۔ اس پر بات جیسا کہ ایجنڈے میں ہے اور رولز کے مطابق ہے۔ رخصت کیلئے معزز اراکین کی درخواستیں اور پھر اس کے بعد آپ نے یہ مسند نشین حضرات کا اعلان کرنا ہے۔

حاجی محمد عدیل (ڈپٹی سپیکر). جناب سپیکر ! رولز کے علاوہ ہماری Traditions بھی ہیں اس سے پہلے بھی جب بھی کسی ممبر نے حلف اٹھایا ہے، کوئی ممبر بعد میں منتخب ہوا تو اس کے حلف اٹھانے کے بعد یہ Tradition ہوئی ہے کہ اس کو ویلکم کیا گیا۔ شکریہ۔

جناب سپیکر ، دا خبره ختمه شوه، ما اوونیل چه دا د دے سره Connected وی، دوی دے خبره اوکړی او بیا به د دے نه پس اُوشی۔

جناب احمد حسن خان : ہم ویلکم کرنا چاہتے ہیں لیکن تھوڑا بہت جناب سپیکر، روایات کے ساتھ ساتھ میں صرف اتنا عرض کروں گا کیونکہ بعض اوقات روایات جو ہیں، وہ گلے کا ہار بن جاتی ہیں اور پھر انہیں گلے سے ہٹایا نہیں جا سکتا، کچھ روایات کو رولز کے ذریعے، قانون کے ذریعے اور آئین کے ذریعے -----------

جناب سپیکر ، رولز بالکل Strictly follow کوو۔ احمد حسن خان، دا د اوته سره Connected دغه دے او خما خیال دے Hardly it will take four, five minutes او د هغے نه پس به بیا کوو۔

جناب احمد حسن خان ، جناب سپیکر صاحب! خما صرف عرض دا دے چه د دے صورتحال د پیدا کیدو نه به بالآخر تاسو ته تکلیف وی نو چه یو داسے صورت حال چه هغه په لږ وخت کښ، لکه چه تاسو په شروع کښ دا اوونیل چه د جمعے ورځ ده، شاید چه ممبرانو وا نه وریدو، خما بطور یو ممبر ستاسو سره په کارروائی کښ امداد کول په فرانضو کښ راځی جناب سپیکر، او یوے خبرے ته ستاسو پام راګرځوم او دا خما په فرانضو کښ راځی۔ هغه خبره که تاسو نه منئی او که منئی، هغه ستاسو خپل اختیار دے۔ خو بهرحال جناب سپیکر، طریقه کار دا دے چه د مسند نشین حضراتو نوموړو فیصله نه وی شوی نو مزید کارروائی نه شی کیدے۔ دا ستاسو په خپل دغه چه څنګه نے

تاسو کونی نو هغسے ئے اوکړنی۔

جناب سپیکر: رولز کښې راځی، گورنی رولز کښې بیا دا دہ کہ If you are going strictly under the rules نو بیا بہ رومبے Leave applications کیږی۔ هغے نہ پس بہ بیا مسند نشین کیږی، نو د Leave applications نہ، دا مسئلہ چونکہ It is connected with oath نو دا د Rules violation نہ شو۔ کہ تاسو مسند نشین یا پینل آف چیئرمین یادونی چہ هغہ بہ فوراً ضرور وی نو The Panel of Chairmen is already here, I being a Speaker د هغے ضرورت بہ هلہ پیښیږی When I am not there پوهہ شونی جی۔ اوس سوال دا دے چہ Under the rules اوس یو ارخ تہ خو احمد حسن، تاسو دا کوشش کونی چہ تاسو وائی چہ د جمعے ورخ دہ او ټائم لږ دے او بیا خہ Insistingly تاسو تہ وایم چہ ما Allow کړو دا پروسیجر دلتہ نو بیا بہ مہربانی تاسو دا اوکړنی چہ بیا بہ د هغے سرہ تاسو اتفاق کونی۔

جناب احمد حسن خان: جناب سپیکر صاحب! صرف مختصر یو عرض کوم جی۔ یو مختصر عرض کوم جناب سپیکر، پہ خپل Personal capacity کښې او تاسو تہ دا وضاحت کول غوارم، ستاسو د ټول بیان او یا خما د پوهہ کولو مقصد دا دے چہ تاسو یو رولز) ورکړنی او هغہ رولز) خہ منم۔ بس ختم خبرہ۔

جناب سپیکر: یو Request بہ اوکړم، احمد حسن خان چہ دا خبرہ اوکړہ نو هغہ ئے پہ دے لړ کښې کړے دہ، محمد نور محمد مطلب ئے نہ وو، چہ د جمعے ورخ دہ او کارروائی ــــ نو مہربانی اوکړنی زر زر، کہ څوک مبارکی ورکونی او کہ هغوی محہ جواب ورکول غواړی، چہ هغہ ختم شی So that

.we proceed خکه چه شاید په باره بجے باندے به House adjourn کیږی۔

جناب محمد ایوب خان آفریدی، آپ کی وساطت سے دونوں منتخب ممبران کو مبارکباد پیش کرتا ہوں اور ساتھ ساتھ یہ بھی کہتا ہوں احمد حسن بھائی سے کہ اس اسمبلی کی ایک روایت رہی ہے، وہ کہتے ہیں کہ گلے کا ہار نہ بنے تو میں کہتا ہوں کہ گلے کا ہار بنی رہے، صوبہ سرحد کی اسمبلی کی ایک اپنی روایت ہے اور اگر وہ قائم رہے، تو بہتر ہے۔

حاجی محمد یوسف خان، جناب سپیکر! خه د خپل طرف نه او د آزادو ممبرانو له طرف نه دے نوی ممبرانو صاحبانو ته مبارکبادی ورکوم او د دوی نه دا هیله لرم چه دوی به خپل فرائض د دے صوبے د بهترنی د پاره او د خپلو حلقو د بهترنی د پاره په احسن طریقه ادا کوی۔

جناب محمد طاؤس خان، جناب سپیکر صاحب! یہ دو صوبائی اسمبلی کے ممبران جو منتخب ہوئے ہیں، ان کو میں تمام ہاؤس کی طرف سے مبارکباد پیش کرتا ہوں۔ انشاء اللہ یہ اپنے حلقے کیلئے اور تمام صوبے کیلئے صحیح خدمات سر انجام دیں گے۔ والسلام۔

سید علی شاہ، جناب سپیکر! میں آپ کی وساطت سے مسلم لیگ کے ایک ذمہ دار عہدہ دار کی حیثیت سے عبدالسجان خان کو اور رضا خان کو بھاری اکثریت سے کامیابی اور اس صوبائی اسمبلی کے ممبر منتخب ہونے پر دل کے اخلاص سے مبارکباد پیش کرتا ہوں اس امید کے ساتھ کہ وہ اپنے حلقۂ نیابت اور صوبہ سرحد کے عوام کے مفادات کیلئے اور پاکستان کا جو مقصد ہے، اس کیلئے بھرپور کوشش کریں گے اور مسائل حل کریں گے۔ بہت بہت شکریہ۔

جناب سپیکر، عبد السجان خان، جی۔

جناب عبدالسجان خان، جناب سپیکر صاحب! میں آپ کا شکریہ ادا کرتا ہوں اور اپنے Senior colleagues کا، اچھے الفاظ میں جنہوں نے ہمیں یاد کیا، شکریہ ادا کرتا ہوں اور

ہم آپ کی رہنمائی میں اپنے ساتھیوں سمیت قدم بہ قدم اور شانہ بشانہ اس معزز ایوان کے وقار کو زندہ رکھنے کیلئے اور زندہ روایات کو برقرار رکھنے کیلئے اتفاق اور یکجہتی سے چلیں گے۔

جناب والا! میرے قائدین خاصکر میاں محمد نواز شریف شکریہ کے مستحق ہیں، جن کی ولولہ انگیز قیادت میں مجھ جیسے کارکن کو موقع ملا اور خاصکر میرے صوبائی قائدین، صوبائی قائد اور پارلیمانی لیڈر شکریے کے مستحق ہیں جناب والا، اور خاصکر ہمارے حلقوں کے باشعور عوام جنہوں نے ہم پر اعتماد کرکے ہمیں یہاں اس مقام تک پہنچایا۔ جناب والا! آپ کے تجربے اور Senior Colleagues کے ساتھ انشاء اللہ کوشش کریں گے کہ آپ کی رہنمائی اور سربراہی میں اس معزز ایوان کے وقار اور روایات کو زندہ رکھتے ہوئے اپنا مشن جاری رکھیں۔ والسلام، پاکستان زندہ باد۔

جناب والٹر سراج، جناب سپیکر صاحب! آپ کی وساطت سے میں گیان چند اور اپنی طرف سے دونوں ارکان اسمبلی کو منتخب ہونے پر مبارکباد دیتا ہوں اور میں امید رکھتا ہوں کہ وہ اپنے صوبہ سرحد اور پاکستان کی سالمیت اور بقا کیلئے وفاداری سے اپنی ذمہ داریوں کو انجام دیں گے۔ شکریہ۔

جناب رضا محمد خان، جناب سپیکر صاحب، خه ستاسو او د دے ټول ایوان د خپل طرف نه شکریه ادا کوم چه دوی خمونږه په منتخب کیدو باندے مونږ له مبارکی راکړه او خه هیله لرم چه خه به د دے ایوان او ستاسو د وقار پوره پوره احترام کوم او پوره پوره مرسته به د دے ایوان سره کوم۔ والسلام۔

اراکین کی رخصت

جناب سپیکر، معزز اراکین اسمبلی نے رخصت کیلئے درخواستیں ارسال کی ہیں۔ جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ صاحب، جناب وجیہہ الزمان خان صاحب اور جناب حبیب اللہ خان کنڈی صاحب نے 25-4-97 کیلئے درخواستیں گزاری ہیں۔

Is it the desire of the House that leave may be granted to these Hon'ble Members?

(The motion was carried.)

مسند نشینوں کی نامزدگی

Mr. Speaker: Leave is granted. In pursuance of sub-rule (1) of rule 14 of the Provincial Assembly of the North-West Frontier Province, Procedure and Conduct of Business Rules, 1988, I hereby nominate the following Members in order of priority, to form a Panel of Chairmen for the current session:-

1. Mr. Naik Amal Khan, M.P.A;
2. Mr. Pir Muhammad Khan, M.P.A;
3. Sardar Muhammad Mushtaq Khan, M.P.A;
4. Mr. Najmuddin Khan, M.P.A.

درخواستوں کے بارے میں کمیٹی کی تشکیل

Mr. Speaker: In pursuance of rule 116 of the Provincial Assembly of North West Frontier Province, Procedure and Conduct of Business Rules, 1988, I hereby nominate a Committee on Petition comprising the following Members under the Chairmanship of Haji Muhammad Adeel, Deputy Speaker:-

1. Mr. Pir Muhammad Khan, M.P.A;
2. Mr. Jan Muhammad Khan Khattak, M.P.A;

3. Mr. Hamidullah Khan, M.P.A;

4. Mr. Muhammad Ayub Khan Afridi, M.P.A;

5. Haji Muhammad Yusaf Khan Tarand, M.P.A;

6. Mr. Humayun Saifullah Khan, M.P.A.

توجہ دلاؤ نوٹس

Mr. Speaker: Mr. Pir Muhammad Khan, MPA, to please move his 'Call Attention Notice' No. 2 under rule 52 (A) of the Rules of Procedure and Conduct of Business Rules.

جناب پیر محمد خان، ما ته خو د دے کاپی نه ده ملاؤ شوے۔

جناب سپیکر، دا اوګورئی کنه پیر محمد خان، " گزشتہ سال کے سیلابوں سے پورن اور ------------

جناب پیر محمد خان، شکریه جناب سپیکر صاحب، دا ملاؤ شو۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر صاحب! ستاسو په نوټس کښې د راوستو د پاره دا عرض دے چه د یو هم نقل مونږ ته نه دے ملاؤ، هیچا ته نه دے ملاؤ چه بیا د پاره داسے صورتحال شی ----------

جناب سپیکر، وی به، تاسو ئے اوګورئی۔

جناب احمد حسن خان، نشته جناب سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر، خیر In future به بیا دوی د دے خاص خیال ساتی۔

جناب پیر محمد خان، شکریہ۔ جناب سپیکر صاحب! "میں آپ کی وساطت سے حکومت کی توجہ اس طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں کہ گزشتہ سال کے سیلابوں سے پُورن، مکوزئی، چکیسر

اور ماتون کے زمینداروں کی زمینیں تباہ ہوچکی تھیں اور اس کے نتیجے میں کئی قیمتی جانیں بھی ضائع ہوئی تھیں، خصوصاً مکوزئی کا علاقہ مکمل طور پرتباہ ہوا ہے لیکن تاحال زمینداروں میں سے کسی زمیندار کو تباہ شدہ زمین کا معاوضہ نہیں ملا ہے حالانکہ الیکشن کے دوران مخالفین یہ پروپیگنڈے کر رہے تھے کہ تباہ شدہ زمین کے پیسے محکمہ خزانہ سے سابق حکمران اور ایم پی اے نے نکالے ہیں' لہٰذا ان مالکان زمین کو جلد از جلد معاوضہ دیا جائے"۔

جناب سپیکر صاحب، په دے کښې شپږ څلویښت کسان خما په حلقه کښې مړه وو په دے سیلابونو کښې، نو هغه مړو له خو پیسے ملاؤ شوے وے، داسے کورونه چه مکمل طور باندے تباه شوے وو، په هغے کښې هم څه لږ پیسے ملاؤ شوے وو خو خونړه علاقه زمینداره ده او غریزه علاقه ده نو په هغے کښې چه سیلاب راشي نو هغه دومره په زور او په قوت سره راځی چه هغه کومے د کاشت زمکے چه وی نو هغه هم تباه شی، نو دا کومے زیر کاشت زمکے چه دی دا په داسے طریقه تباه شوے وے، هغے له خونړه چیف منسټر هم تلی وو، نور سرکاری خلق هم تلی وو، خونږ د حلقے ایم این اے، متین خان دے، هغه هم راغلے وو، هغه هم لیدلے وے او ما پخپله هم کتلے وے، نو چه کومه تباهی شوے وه نو دا خلق د ترس قابل وو۔ جناب سپیکر صاحب، چه د هغو زمکو دوباره آبادی د هغوی د وس مناسب نه وه څکه چه زمیندار خلق، تاسو ته پته ده، تاسو هم زمیندار یئی چه د زمیندارو خلقو خو زمکه ده او د هغوی آمدنی صرف فصل دے نو چه هغه زمکه تباه شی نو فصل نه کیږی، نو چه فصل نه وی نو د زمیندار سره بیا یو پیسه هم نه وی۔ نو مونږه د دے د پاره بار بار درخواستونه په هغے وخت هم کړے وو، هغه قوم پخپله هم ډیر ژړه فریاد کړے وو۔ شپږ څلویښت کسانو په هغے کښې هلاکت چه

وو، د دے نه غټ ثبوت بل نه وو چه په يو حلقه کښ په يو سيلاب کښ شپږ ځلويښت کسان مړه کيږي نو د هغے مطلب دا دے چه دے به ډيره لويه تباهی کړے وی۔ په هغے کښ بيا د يو جماعت د پاره جماعت اسلامی منظوری اوکړه او هغه جماعت، جماعت اسلامی جوړوی خو چه کومے زمکے تباه شوے دی تر اوسه پورے هغوی غريبانانو ته يوه پيسه ملاؤ نه شوه۔ نو لهٰذا جناب سپيکر صاحب، خه حکومت ته دا خواست کوم چه تر اوسه خو حکومت د هغه تباه شوو زمکو زميندارو ته هيڅ پيسے ورنه کړے۔ دوی که ما ته دا خبره کوی چه يره په قانون کښ د زمکو دغه نشته، خکه چه سيلابونه په پنجاب او په سندھ کښ هر کال راخی او ډيرے زمکے تباه کوی، خو د هغه خائے زمکو او خمونږ په زمکو کښ فرق دے۔ هغه اوارے زمکے دی په هغے کښ خو چه اوبه راشی سرسری هغه نه صرف يو فصل تباه شی خو زمکے نه ختميږی۔ خمونږ په غريزه علاقو کښ چه سيلاب راشی نو هغه زمکه ختموی هغه داسے بالکل تباه شی چه سرے لاړ شی، د سړی په عقل کښ دا خبره راخی هم نه چه په دے خائے کښ چرے د کاشت زمکه هم وه يا د خوړ هسے کاړ دے۔ نو لهذا خه ستاسو په وساطت سره دا خواست کوم چه حکومت دے مهربانی اوکړی چه د کومو زميندارو چه زمکے تباه شوے وی نو هغوی له دے د زمکو جوړولو د پاره دے زميندارو ته پيسے ورکړی، معاوضه ورکړی۔ شکريه جناب سپيکر صاحب۔

حاجی عبدالرحمان خان: جناب سپيکر صاحب! په دے ضمن کښ پير محمد خان چه کوم دغه پيش کړو، خمونږ په حلقه کښ پښتو ار بالا کښ سيلاب راغے، ډير کورونه وران شوو، ډير نقصان اوشو۔ هغه وخت حکومت اخبارات کښ

ورکړو چه مونږه دغه کړے دی، خه وایم چه یو کمیټی یا چا ته حواله کړنی چه تحقیقات اوکړی چه د سیلابونو هغه پیسے هغه خلقو ته ملاؤ شوے دی او که هغه خوړلے شوے دی؟ نو دے سره دے پټوار بالا بلکه د هر ممبر په علاقه کښ چه سیلاب راغلے وی او هغے سیلاب وهلو له پیسے نه وی ورکړے شوی، دَدے دِ تحقیقات اُوشی۔

<u>جناب قیموس خان</u>: جناب سپیکر! د دے خبرے سره څه لږه اضافه کول غوارمه، د دے سره سره حکومت د Flood demage د پاره هم څه فنډز ویستلے وو، د دے خبرے تحقیقات دے اوکړے شی چه په هغے کښ هغوی څه کار اوکړو؟ هغه روډونه هم دهغه شان پراته دی او هغه ټول حالات وران پراته دی ۔ پکار دا ده چه په دے تحقیقات کښ دا هم شامل شی ۔ چه هغوی په کوم کوم خایونو کښ پیسه لګولے ده ۔

<u>ملک جهانزیب</u>: جناب سپیکر! دغه شان مسئلے مونږ ته په دیر کښ هم راپیښے دی۔ په دیر کښ کوم سیلابونه راغلی دی جی او هغے نه چه خمونږ کوم روډونه خراب شوی دی چه هغه د آمد و رفت قابل هم نه دی او په هغے کښ دیر خلق هم د سیلاب نذر شوی دی۔ دغه شان خمونږ ښاروی هم د سیلاب نذر شوی دی، مهربانی د اُوشی او هغے ته د خصوصی توجه ورکړے شی ۔ زمونږ هغه روډونه دے هم مرمت کړے شی او د نقصان دے څه ازاله اوکړے شی ۔ مهربانی۔

<u>جناب سپیکر</u>: دا یو Request به کوم۔ احمد حسن خان په ورمبنئی ورخ رولز ته حواله ورکړه، نو دے کال اټینشن باندے دا ډسکشن چه وی نو دومره اهمیت نه لری، صرف Mover چه کوم دے، چه څوک ئے Move کوی، هغه

خبره اوکړی او بیا Concerned Minster خبره اوکړی او د هغے نه پس بیا هغه څه کونسچن دغه کوی۔ نو لږه مهربانی اوکړه چه کوو به گزاره به درسره مونږ هم کوو، خو ډیر زیات اوږدول نه دی پکار۔ آنریبل منسټر۔

جناب فتح محمد خان (وزیر جنگلات): شکریہ جناب سپیکر صاحب۔ 96-1995 کے سیلاب میں چکیسر وغیرہ میں تقریباً چھیالیس افراد ہلاک ہوئے، ان کے ورثا کو مبلغ دس لاکھ، چالیس ہزار روپے سابق وزیر اعلیٰ صوبہ سرحد نے بہ دوران جلسہ عام مورخہ 1995-8-11 کو بحساب دس ہزار روپے فی کس خود تقسیم کئے تھے اور مبلغ چار لاکھ، ساٹھ ہزار روپے معاوضہ برائے نقصانات مکانات جو کہ سیلاب میں تباہ ہوئے تھے، متاثرین کو اسسٹنٹ کمشنر نے علاقہ معززین عبدالواحد، مجرب خان ایڈوکیٹ اور حاجی ابراہیم بلوچ اور جناب پیر محمد، ایم پی اے کی موجودگی میں متاثرین کو دیئے۔ مذکورہ رقم کمشنر ملاکنڈ ڈویژن نے مہیا کی تھی، اس کی نقول اس کے ساتھ ہیں۔ جہاں تک پروپیگنڈہ کا تعلق ہے، اس کا انتظامیہ کو کوئی علم نہیں۔ باقی تباہ شدہ زمینوں اور فصلات کیلئے ریلیف ایکٹ میں معاوضہ کا کوئی ذکر نہیں ہے، اسلئے اس کا معاوضہ نہیں دیا گیا۔ اگر اس طریقے سے معاوضے دیتے رہیں تو میرے خیال میں اور جیسا کہ باقی حضرات نے بھی فرمایا، تو ہر جگہ پر اربوں روپوں کے نقصانات ہوتے ہیں، فصلوں کو بھی اور زمینوں کو بھی، تو حکومت کا سارا جو بجٹ ہوگا، تو وہ بھی، اگر ان میں سارے پیسے ان کو دے دیں تو پھر بھی وہ پورا نہیں ہو سکے گا۔ جو لوگ مر جاتے ہیں، صرف ان کیلئے ریلیف ایکٹ میں معاوضہ کی گنجائش ہوتی ہے۔

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر صاحب! منسټر صاحب هم د سوات دی او دوی ته زیات ښه پته ده۔ د دیر علاقه هم د سیلابونو په زد کښں راځی او ما چه څنگه مخکښے Request کړے وو، هم هغسے چه د سوات خمونږ ملاکنډ یا هزاره، دا علاقے چه دی، دا د پنجاب یا د سندھ په شان اوارے نه دی، غریزی

دی، نو ما دا Request کړے وو چه خمونږ د زمیندارو زمکے دے سیلابونو تباه کړے دی- هغه زمیندار چه هغوی به په تیر کال، مخکښے کلونو کښ فصل اوکرلو او هغه فصل به هغوی چه حاصل کړو، اوریبلے شو، غوبل به شو بیا به د هغے نه هغوی خان له کور کښ څه خرچه پریښوده او څه به هغوی خرڅه کړه، خپله گزاره به ئے په دے اوکړه- خو چه هغه زمکه تباه شوه، د دے غریب سره څه امداد خو د هغے زمکے جوړولو د پاره پکار دے کنه، چه هغه ته نه څه معاوضه ملاویږی، وزیر صاحب وائی چه د زمکے معاوضه نه شی ملاویدے نو دا د زمکے نه شی ملاویدے، دغه شان که د قانون مطابق خی نو د مړی د پاره چه کومه معاوضه ده یا کوټے د پاره په قانون کښ خو هغه هم ډیره کمه لیکلے ده- ریلیف ایکټ کښ دوی چه وائی چه دس دس هزار روپے ئے ورکړے یا پچیس هزار یا څه ئے چه ورکړے وی، په ریلیف ایکټ کښ خو د هغے دومره نشته، ریلیف ایکټ کښ خو ډیرے کمے دی- نو چه په کوم څیز کښ حکومت مهربانی اوغواړی نو هغه کولے شی- په داسے مشکلاتو کښ چه هغه زمکے چه د زمیندار ټول ژوند په دغے زمیندارئ وو او نن د دے اوړو څه حال دے جناب سپیکر صاحب؟ او اوړه څه کوئی، خلقو ته د اوړو په خائے چوکر هم نه ملاویږی، هغه خوراک کوم چه به میخو ته مونږ ورکولو، چوکر، نن هغه خمونږ د عامو خلقو خوراک شوے دے نو چه په دے حال کښ دغه زمیندار سره دومره امداد اُو نه شو چه هغه خپل هغه پټے جوړ کړے وے نو دا نوبت به نه راتلو- دغه خلقو به نن څما په علاقه کښ، دا اول خل دے چه جلوسونه د اوړو د پاره ویستلے شو، دا ولے؟ سیلابونه هغه زمکے په مخه تباه کوی او د هغے د پاره حکومت څه پیسے نه

ورکوی- زه دا Request ستاسو په وساطت یو خل بیا کوم چه حکومت د خصوصی مهربانی اوکړی که پیسے ورکړے شوے وی، که زمیندارو له د زمکو معاوضه ورکړے شوے وی نو د هغے د فوراً تحقیقات اوکړی او که چرے نه وی ورکړے شوے نو بیا د ورکړی-

ملک جهانزیب، جناب عالی! پوائنټ آف آرډر- زه یو عرض کوم- خما په نوټس کښې دا خبره ده جی چه دا کومے معاوضے ملاویږی جی، نو د انسان قیمت کم دے او د میخے او د غوا قیمت زیات دے- نو په دے باندے لږ سوچ پکار دے چه د انسان قیمتی دے یا دا غوا، بزه او میخه قیمتی ده؟ دغه رولز کښې لږ Changes پکار دی- انسان خو ما ته ډیر قیمتی ښکاری، چه هغه ته پوره معاوضه ملاویږی-

جناب سپیکر، د دے د پاره بیا تاسو بل پیش کړئی- پیر محمد خان، خما خیال دے چه د کال اټینشن نوټس د طریقه کار نه خو تاسو ښه واقف یئی، نو وزیر صاحب هم خپل جواب درکړو او تاسو هم خپله خبره اوکړه نو کوم حالات چه تاسو ټولو ته ښه معلوم دی نو په داسے حالاتو کښې خو خما خیال دے چه You are satisfied.

جناب پیر محمد خان، خیر دے د وزیر صاحب موږ داسے جوړ شوے دے چه د معاوضے منظوری کوی که تاسو ورته اجازت ورکړئ نو انشاء الله دوی به مهربانی اوکړی-

جناب سپیکر، نور ترے نه څه جواب غواړئ، جواب نے خو درکړو کنه؟

جناب پیر محمد خان، دا موږ نے داسے جوړ شوے دے، د مهربانئ په انداز کښې دے جی، غالباً چه د مهربانئ اعلان کونکی دی-

جناب سپیکر، وزیر صاحب خو دا وائی چه که خیر وی خزانه ډکه شی نو بیا به درسره امداد کوو۔

وزیر جنګلات، سپیکر صاحب! ما تاسو ته عرض اوکړو جی چه واقعی د دے حده پورے د دوی خبره ټهیک ده چه سیلاب نقصانونه ډیر زیات کوی، خمونږ غریزے علاقو ټولو کښې، ټول سوات کښې، دیر کښې، چترال کښې او کوم چه ملاکنډ ډویژن دے جی هغے کښې، خو ما تاسو ته دا عرض اوکړو جی چه تاسو د پاکستان ټول بجټ یوازے خمونږ دے ملاکنډ ډویژن ته راکوئی، چه د کوم خانے زمکه تباه کیږی یا د کوم خانے نقصان کیږی نو ټول بجټ په هغے باندے هم هیله په مشکله پوره کیږی۔ دا نقصان هر خانے شوے دے جی او هر خانے کښې کیږی، نو په دے وجه باندے قاعده قانون ته چه څه حق وی نو هغه به هر چا ته ورکړے کیږی جی۔

جناب سپیکر: جان محمد خان۔

جناب جان محمد خان: سپیکر صاحب! د پیر محمد خان ډیر ښه Impression دے۔ ده یوه خبره اوکړه او هغه نے دا اوکړه چه د وزیر صاحب موډ جوړ دے۔ وزیر صاحب سره دا پاورنه وی چه هغه دستنی کښې، هغه به څی او خپل ډیپارټمنټ سره به ډسکشن کوی او دغه به کوی د هغے نه پس به یو فیصله کوی۔ نو لږ غوندے سوچ او سمجھ سره ---------

جناب پیر محمد خان، نه جی، منسټر چه قابل وی نو Decision power ورسره وی، هغه دلته هم Decision کولے شی۔ څما د رورجان محمد خټک په شان کمزورے منسټر چه وی، Decision power په هغه کښې نه وی نو هغه نه شی کولے۔

Mr. Speaker: You are satisfied now. Haji Bahadur Khan, MPA form Dir to please move his 'Call Attention Notice' No. 4.

حاجی بہادر خان (دیر)، مہربانی جی۔ "میں آپ کی توجہ اپنے حلقۂ نیابت کے ایک اہم مسئلے کی طرف دلانا چاہتا ہوں کہ گیارہ ہزار وولٹ بجلی کی لائن تیار ہوچکی ہے' یہ کام کب شروع کرے گی؛ کیونکہ علاقے کے لوگوں کو سخت مشکلات کا سامنا ہے"۔

جناب والا! ما په تیر شوی اجلاس کښې هم دا خبره کوله جی، بیا تیر شوی حکومت 11 هزار لائن منظور کړے وو او شوے دے۔ اوس خمونږ په حلقه کښې 33 هزار د بجلی لائن دے، د هغے ټرانسفارمرے شوے دی او یقیناً چه ټول کلی، تقریباً شپږ، اته کلی داسے دی چه هغه په تیاره کښې دی، د هغوی د ټرانسفارمر څه بندوبست نشته دے لکه دلته کښې 33 هزار لائن ټراسفارمر نه پیدا کیږی نو زه ستاسو په وساطت سره دا درخواست کوم چه خمونږ د دغے 11 هزار لائن د چالو کولو، تیار شوے دے، تیار دے، تقریباً شپږ، اته میاشتے کیږی چه تیار شوے دے، چه د هغے د چالو کولو څه بندوبست اُوشی۔ دغه ټرانسفارمر دلته کښې راخی په ورکشاپ کښې او په سټورکښې وی او مونږ له ئے نه راکوی، نو مهربانی اوکړئی، ستاسو په وساطت باندے زه درخواست کوم جی چه دغه لائن چالو شی۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! اگرچه په دے باندے خما خبرے کول د قاعدے او د قانون مطابق به صحیح نه دی، خو دا مسئله چه کومه بهادرخان وړاندے کړه، د دے په وجه هلته عوامو ته ډیر سخت مشکلات دی ---------

حاجی محمد عدیل، پوائنٹ آف آرڈر سر۔ میرا پوائنٹ آف آرڈر ہے۔ جناب' آپکی اجازت سے میں یہ عرض کرتا ہوں کہ میرے محترم دوست نے کچھ دیر پہلے کہا ہے کہ ہم روایات

کو بھلے نہیں لگائیں گے، یہ مجھے صرف یہ بتائیں کہ جو کال اٹینشن نوٹس کے حوالے سے یہ بات کر رہے ہیں، یہ اچھی روایات ہیں یا بری روایات ہیں؟

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! ما پخپله هم ---------

جناب سپیکر، هغوی پخپله مخکښې اوونیل، حاجی صاحب---------

حاجی محمد عدیل، رولز کی بات نہیں کی تھی، روایت کی بات کی تھی جی۔

جناب احمد حسن خان، خو جناب سپیکر، صرف دا عرض م دے چونکه جناب عدیل صاحب اوس د دے اسمبلئ ډپټی سپیکر هم دے نو بحیثیت د ډپټی سپیکر خمونږ په زړه کښ د هغوی کوم احترام دے، خمونږ د دغے احترام به یقیناً هغوی خیال ساتی۔ جناب سپیکر صاحب، خما صرف عرض دا دے د تیرو شپږ اتو میاشتو نه، په دے وخت کښ د بد قسمتئ نه چه بهادرخان ماما کله دا خبره وړاندے کوله نو لیډر آف دی هاؤس چه کوم دے نو هغه لاړو او یقیناً چه متعلقه منسټر ته به د دے صورتحال پته وی، هلته کښ نه نور د بجلی ایکسټینشن کیدے شی، د واټر سپلائی سکیمونه د دے ټرانسفارمرو Non availability په وجه بند پراته دی او کوم چه موجوده سسټم دے نو هغه د نشت برابر دے اوکه زه ستاسو په خدمت کښ او د ټول ایوان د معزّز اراکین او د حکومت او د خپلو ملګرو په خدمت کښ به دا عرض اوکړم چه حکومت خو د نن نه فیصله اوکړه یا د پرون نه نے فیصله اوکړه چه په دے ملک کښ یا په صوبه کښ به لوډ شیډنګ وی، په جندول او په ضلع دیر او د سوات اکثر و بیشتر حصو کښ د تیرو شپږ اتو میاشتو نه لوډ شیډنګ روان دے او هیڅ تپوس نے نشته، پرسان حال نے نشته دے۔ نو خما دا عرض دے جناب سپیکر، دا یو داسے مسئله ده چه دا د وفاق او صوبے سره تعلق لرونکے یوه مسئله ده او په

داسے قسم مسئلو کښې د دے نه مخکښے سپیکر صاحب ډیر اهم Role play کړے دے او خمونږ مسائل ئے ډیر زیات حل کړی دی که د دے حکومت دا جواب وی چه دا د وفاق مسئله ده نو دا مسئله دومره زیاته ده چه د دے په وجه به صبا په عوامو کښې ډیره زیاته بے چینی وی۔ نو زه تاسو ته خصوصی درخواست کومه چه تاسو خپل Good offices استعمال کړئی، د صوبائی حکومت او د مرکزی حکومت په مینځ کښې داسے څه رابطه اوکړنیځکه چه دا کار ښا په خیال کښې لکه څنګه چه بهادرخان ماما اوونیل دا څه 95% شوے دے۔ د دے ملک بدقسمتی دا ده جناب سپیکر، چه خپل کار څوک پخپله نه کوی او هر کار پسے به هره ورځ خی او هره ګهنټه پس به ئے تپوس کوی۔خپله ذمه واری څوک نه محسوسوی چه ښا دا ډیوټی ده۔ دا د محکمے د فائدے خبره هم ده او دا د عوامو د مشکلاتو لرے کولو خبره هم ده۔ښا صرف دا عرض دے چه زه په دے تکلیف کښې د بهادرخان ماما سره د هغه نه زیات که نه یم نو د هغه برابر شریک یم او ستاسو په وساطت سره ښا حکومت ته درخواست دے او که حکومت ته پکښې څه مجبوری وی د وفاق د اختیاراتو په سلسله کښې نو زه ستاسو ذات ګرامی ته دا درخواست کوم چه په دے کښې تاسو ذاتی دلچسپی واخلئی او د دے مسئلے د حل د پاره کوشش اوکړئی جناب سپیکر۔

جناب محمد طاؤس خان: السلام علیکم،جناب سپیکر! ستاسو په وساطت سره دے ټول هاؤس ته دا درخواست دے چه خمونږه ضلع کوهستان یوه داسے علاقه ده چه هلته د اورو یو مل هم نشته او که د غنمو کوټه هم دغه شان وی نو خلق به د لوګے مړه شی، نو هغوی د پاره زیاته کوټه پکار ده۔ستاسو وساطت باندے ټول هاؤس ته خمونږ دا فریاد دے چه په کوهستان کښې بالکل د غنمو

باندے ټول هاؤس ته خمونږ دا فریاد دے چه په کوهستان کښې بالکل د غنمو قحط دے۔

جناب احمد حسن خان، اوس د حاجی عدیل صاحب د روایاتو جواب ورکړی۔

جناب محمد طاؤس خان، بله دا خبره، جناب دوی د باران خبره اوکړه، کوهستان کښې د روډونو حالت بالکل خراب دے۔ مخکښے چه کوم روډ دے، د هغه حالت هم خراب دے۔ آئنده د پاره په دے هم سوچ کول پکار دی۔ هغے کښې مثال په طور باندے دبیر دے، جالکوټ دے، هربن دے یا نور کوم کوم روډ چه مخکښے جوړ شوے وو، په هغے کښې بیا د بلډوزر چلولوضرورت دے۔ د خلقو رابطه بالکل ختم شوے ده او بله دا خبره چه ایکسرے پلانټ په ټوله ضلع کوهستان کښې نشته نو چه ایکسرے پلانټ نه وی نو بیا معمولی مریض به هم مانسهرے ته راځی یا به سوات یا ایبټ آباد ته به ځی، نو د دے انتهائی ضرورت دے۔ داسے بجلی هم نشته نو هغے کښې بجلی هم فراهم کول پکار دی۔ دے کښې کمیلا، داسو، پټن او د دبیر علاقو ته هم که بجلی فراهم شی نو هغه خلق به خپل روزګار خو اوکړی، هغه خو به په ګرمئیکښې مری، څه چل به کوی؟ هلته د بجلئی انتهائی ضرورت دے۔ په دے کښې تاسو ټول په اتفاق باندے امنه اوکړئی، ایکسرے پلانټ بالکل نشته۔ والسلام۔

ملک جهانزیب، جناب سپیکر! بهادرخان صاحب او د احمد حسن خان صاحب چه په دے معزز ایوان کښې څه اوفرمائیل، زه د هغے سره اتفاق کومه۔ زه هم د هغے ضلعے سره تعلق لرم۔ زه په افسوس سره دا خبره کوم چه خمونږ په دیر کښې، دلته کښې چه بجلی لاړه شی نو خلق وائی هله بجلی لاړه خو هلته چه

کله بجلی راشی نو مونږه وایو چه هله بجلی راغله۔ مونږ له جی د دے بجلئی څه بندوبست اوکړئی، مونږ ته بجلی بالکل د نشت برابر ده۔ د دے نه علاوه خمونږ چه کله بجلی نه وی نو خمونږ ټیلیفونونه هم کارنه کوی څکه چه هلته کښ په ایکسچینجونو کښ بیټریانے نه وی، ما بیگاه خپل کورته د یو ضروری کار د پاره ټیلیفون کولو نو هلته کښ بیگاه ماسخوتن بجلی نه وه۔ زه ډیر په افسوس سره دا خبره کوم چه خمونږ په علاقه کښ د بجلئی حالت د نیشت برابر دے۔ خمونږ سره داسے سلوک کیږی لکه چه دا بجلئی واله مونږه په پاکستان کښ نه حسابه وی۔ دے له خصوصی توجه ورکړئے جناب سپیکر۔ شکریه۔

<u>جناب شیر زمان شیر</u>، جناب سپیکر صاحب! د بجلئی متعلق خبره ده، تاسو د دے د پاره ------------

<u>جناب سپیکر</u>، دا خو د کال اټینشن خبره ده۔

<u>جناب شیر زمان شیر</u>، سر! زه Request کومه، په یو منټ کښ خپله خبره خلاصومه۔ د 88-1987 کښ د دے ایوان یوه کمیټی جوړه شوے وه جی۔ د 88-1987 نه کهمبے ولاړے دی او په هغے باندے تار نشته او چرته ټرانسفارمر نشته، په لویه علاقه کښ جی۔ بل جی ستاسو په نوټس کښ یوه خبره را ولمه۔ دا هانی ټرانسمیشن لائن چه راغلے دے جی د دے نه غله لگیا دی د جنگلو نه هغه اوسپنئے لرے شوے دی، هغه ترے نه پټوی، د هغے غلا کوی او که څه وخت کښ په هغه لائن باندے سیلئی طوفان راغے او که هغه لائن اوغورزیدلو نو تباهی به اوشی او د دے باره کښ د متعلقه انتظامیے او د واپډے په نوټس کښ مونږ دا خبره راوستے ده چه هغه کهمبے هغه لوئے لائن

چه راغلے دے، د هغے نه غلا کیږی۔ د دے ایوان یو ممبر ته د هغے د پاره څه دغه کوئ چه دا اوګوری چه څومره لویه تباهی به اوشی که چرته سیلنی راغله هغه لائن او غله لګیا دی د هغے نه د 88-1987 نه نے تر اوسه پورے جی، کهمبے ولاړے دی، ټرانسفارمرے شتے، چرته کښې کنکشن نشته دے جی، د دغے د پاره که تاسو مهربانی اوکړئے او د دے ایوان د ممبرانو یو کمیټی جوړه کړئی چه دا حالات اوګوری چه څه حالات دی؟ د 88-1987، څومره د افسوس خبره ده، د هغے نه تر اوسه پورے جی، دغه ولاړے دی، ټرانسفارمرے په موقع باندے شته دے، پرتے دی، کهمبے پرتے دی د اوچتولو نے څوک نشته دے۔

Mr. Speaker: Honourable Minister!

جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی)، مسټر سپیکر سر! ډیره مهربانی۔ د ټولو نه مخکښے زه د بهادر خان صاحب، د احمد حسن خان صاحب او د نورو ملګرو او مشرانو ډیر زیات مشکور یم چه هغوی داسے اهمو خبرو ته توجه راوګرځوله۔ جناب سپیکر صاحب، تاسو ته علم دے او جناب احمد حسن خان هم ډیرے ښه خبرے اوکړے او دا ئے اوونیل چه دا کار د واپډا دے او واپډا مونږ سره منسلک نه ده۔ هغے تعلق مرکز سره دے خو د هغے باوجود مونږ دا د هغوی نه معلومات کړی دی چه دا ګیاره هزار کے۔وی ثمر باغ فیډر چه دے، په دے باندے لائنونه اچولے شوے دی او صرف ټرانسفارمر نے پاتے دے او د ټرانسفارمر سټیټمیټ لیږلے شوے دے، چه کله منظور شی نو واپډے والا وائی چه انشاء الله زر تر زره به مونږ ټرانسفارمر اولګوو۔ چه کله ټرانسفارمر اولګیدلو نو انشاء الله امید دے چه د دوی دا مسئله به حل شی۔ که د دے

باوجود خمونږ ملګرو ته څه تکالیف وی نو ایریا چیف به ستاسو چیمبر ته راوغواړو او چه کوم یو ممبر ته څه پرابلم وی نو هغوی ته به اووائی او کوشش به کوؤ چه انشاء الله د دوی دا مسئله زر تر زره حل کړے شی۔

حاجی بهادر خان (دیر)، ما جی یو عرض کولو چه اوس دے وخت کښ خمونږ شپږ، اته کلی داسے دی چه هغه په تیاره کښ دی۔ دا لائن تلے دے او دے کښ بجلی تلے ده، صرف د ټرانسفارمرو مسئله ده۔ اوس هغه دغه هم دوی سره پروت دے چه چیف ئے کله Sanction کړی چه مونږ له لس، شل ټرانسفارمرے دے وخت سره را کړی چه مونږ ئے نورو کلو ته اولیګو او د هغوی نه هغه 33 هزار کے وی ټرانسفارمرے واخلو او هغے 33 والا ته ئے اولګوو۔ خمونږه مسئله دے لس، اتو ټرانسفارمرو سره حل کیږی او ما ته پته ده چه د دوی سره په سټور کښ د دوه سوو نه هم زیاتے ټرانسفارمرے پرتے دی۔ ما پخپله کتلے دی۔ نو د دے سره مسئله حل کیږی۔ دا ضروری ده۔

وزیر آبپاشی، جناب سپیکر صاحب! ستاسو په وساطت سره دا عرض کوم جی چه د پیر په ورخ به په ټی بریک کښ مونږ هغه راوغواړو، هغوی سره به کینو او دا ټوله خبره به انشاء الله حل کړے شی۔

ملک جهانزیب، هسے جناب، څه د منسټر صاحب نظر دے خبرے ته راګرزومه، په دے ضمنی انتخاباتو کښ چه کومے ټرانسفامرے تلی دی جی نو هغه اوس هم نه دی لګیدلے او دے کوټو کښ پرتے دی، دے کندو کښ پرتے دی۔ هغه ټرانسفارمرے راواخلنی او دے خلقو له ئے ورکړنی چه دا بجلی خلقو ته اوشی که کهمبے دی نو هغه هم دے کندو کښ پرتے دی او که ټرانسفارمرے دی، نو هغه هم پرتے دی۔ دا جناب، مخکښے چه کوم ضمنی

انتخابات شوی دی لکه خمونږ اوس دیر کښې شوی دی۔

حاجی بہادر خان: دا خبره ټهیک ده جی۔ هغه هلته پپ دے لارو کوڅو کښې پرتے دی۔ د دے څه بندوبست پکار دے او دے واپډے والا له پکار دی، منسټر صاحب له پکار دی چه هغوی دا کار اوکړی۔ (شور)

جناب نجم الدین خان: دا ټرانسفارمرے مونږ نه اورو جی، هسے نه چه په مونږ باندے نے راوړونی۔ مونږ دا کارونه نه کوؤ۔ مخکښے چه څه شوی دی هغه د زوړ حکومت خبره ده۔

جناب سپیکر: بهادر خان صاحب، څما خیال دے تاسو Satisfied یئی د منسټر صاحب خبرے سره، ټهیک ده جی؟ (شور)

واپډے والا به راوغواړی کنه جی۔ دوی وائی چه هغوی به راوغواړو، تاسو به ورسره ټولے خبرے اوکړنے۔

حاجی غفور خان جدون: جناب سپیکر صاحب! مونږ تاسو ته دا Request کوو جی چه تاسو د واپډے چیف انجینیر بلکه د واپډے چیئرمین دے صوبے ته راوغواړنے چه هغه ممبرانو ته یو بریفنګ) ورکړی۔ د واپډے چیئرمین او د چیف انجینیر لاس کښې بالکل اختیار نشته جی۔ خمونږ دا Request دے جی چه تاسو به د صوبے په لیول باندے د واپډے چیئرمین طلب کړنے او هغه ته اووایئے چه په بجلی کښې د صوبه سرحد د کلو څه حصه، څه Share خمونږ جوړیږی۔ اوس هغوی وائی چه مونږ ته څلویښت کروړه روپے پکار دی د هغے نه پس به ستاسو کارونه شروع کیږی، دا خمونږ سره زیاتے دے، دا مونږ سره ظلم کیږی، دے صوبے سره هم کیږی، دے خلقو سره هم کیږی او خمونږ د حلقه نیابت خلقو سره هم کیږی۔ نو مونږه دا وائیو چه دا د چیف

انجینئیر د لیول خبرے نه دی۔

جناب سپیکر، داسے کار به اوکړو جی چه هغوی به راوغواړو او چه هغوی څه Suggestion ورکړو نو که بیا ئے هغوی Call کولے شی نو ښه ده، ګنی نو بیا به بله خبره باندے سوچ اوکړو۔

جناب فرید خان طوفان(وزیر بلدیات)، جناب سپیکر صاحب! خما خو فکر نه وو خو چه د واپډے دا مسئله هر چا اوچته کړے ده، نو ډیره ټهیک مسئله ئے ډیر ټهیک طریقے سره اوچته کړے ده۔ بیګا څه او چیف منسټر یو ځائے اسلام آباد ته تلی وو، هلته کښ مونږ د واپډے منسټر سره ملاوَ شو او خمونږ چیف منسټر صاحب چونکه د دے مشکلاتو نه خبر وو نو هغوی Already دا مسئله هغوی سره اوچته کړے ده او خما دا یقین دے چه ډیر زر به په دے هفته نیمه کښ، لکه څنګه چه غفور خان اوونیل، هغه به دلته راځی او مونږ سره به خبره کوی او د دے ټولو مشکلاتو د حل د پاره به مونږ هغوی سره فیصله کوَو۔

جناب نجم الدین خان، جناب سپیکر! خما دے ملګرو د ضمنی انتخاباتو ذکر اوکړو، خما په خیال دا د مردان دا ضمنی انتخابات دی چه اوس شوی دی یا د پیښبور دی، مونږ ته دا علم نشته جی۔ د دے وضاحت کول پکار دی ځکه چه ضمنی انتخابات خو اوس شوی دی جی او خما د ذهن مطابق ---------

(شور)

جناب سپیکر، بس جی، په دے باندے ډیر زیات ډسکشن اوشو جی ------

جناب نجم الدین خان، څه عرض کومه جی، یو خو دوی څوک خبرے ته نه پریږدی، پخپله که هر څه وائی نو ټهیک ده، رولز ریګولیشنز پریږدی، د

هغے نه دغه روان وی او مونږ بالکل خبرے ته نه پریږدی- ځلورکسان پاسیدل جی- کم از کم خمونږه هم څه د خبرو کولو حق شته ----------(شور)

جناب سپیکر، گورئی جی، ما بل نوټس کال کړو، تاسو بیا هغے ته صبر کوئی، داسے دغه مه جوړوے- جی کریم بابک صاحب!

ملک جہانزیب، خه په دے سلسله کښ یو خبره کول غواړمه چه تیر شوی ضمنی انتخاباتو کښ، دیر 73 --------------

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! دا په زوره دغه باندے خبرے کوی -----

ملک جہانزیب، احمد حسن خان خان ----------

جناب سپیکر، بابک صاحب، تاسو داسے چل اوکړئ جی، تاسو مهربانی اوکړئ تاسو ما کال کړی نے- په خپل کال اٹینشن نوټس باندے Strict شئ او دا خبره بس نوره پریږدئ جی-

جناب احمد حسن خان، اوس هم پوهه نه دی جی-

Mr. Speaker: Mr. Karim Babak to please move his Call Attention Notice No. 5 under rule 52 (A) of the procedur...........

جناب کریم خان بابک، جناب سپیکر صاحب! میں آپ کی وساطت سے ایک اہم اور فوری نوعیت کے ایک انسانی مسئلے کی طرف توجہ دلانا چاہتا ہوں اور حکومت سے مطالبہ کرتا ہوں کہ اس سلسلے میں اپنی ذمہ داریاں پوری کرے۔ جناب عالی! یکم فروری کو الیکشن سے دو دن قبل ڈرائیور جمشید عرف مانے، کنڈیکٹر عظیم گل، گاڑی نمبر BU 365 کو چند نامعلوم افراد نے ضلع بونیر کے غورغشتی سے بک کرایا۔ اسی دن، رات کے تقریباً آٹھ بجے مردان سنگ مرمر کلے کے نزدیک نامعلوم افراد نے ڈرائیور اور کنڈیکٹر کو بڑی بے دردی سے قتل کر دیا اور گاڑی لے کر فرار ہوگئے۔ کتنی بے حسی کی بات ہے کہ بے گناہ قتل ہونے

والے ڈرائیور اور کنڈیکٹر کی لاش دوسرے روز تک سڑک پر پڑی رہی اور پولیس خاموش تماشائی کا کردار ادا کرتی رہی۔ جناب عالی، میں آپ کی وساطت سے جناب وزیر اعلیٰ صاحب کی خدمت میں کہنا چاہتا ہوں۔ یو دا عرض کومه چه دا څومره د دغه خبره ده چه خه پخپله او ما سره یو جرګه د داګئ په دے سلسله کښې مردان ته راغلو، ایس پی صاحب سره مونږ خبرے اوکړے او دا تقریباً دریمه میاشت ده نو تر ننه پورے د هغے هیڅ پته او نه لګیده۔ او دویمه خه د سپیکر صاحب په وساطت سره جناب وزیر اعلیٰ صاحب ته خواست کومه چه دا دواړه سړی کوم مړه دی نو دا ډیر عاجزان وو نو کم از کم دوی ته چه څه معاوضه ورکړے شی۔ او په دے سلسله کښې یو بله خبره چه هغه د دے نه کمه نه ده، د اوړو مسئله کښې خمونږ د بونیر ضلع لا تر ننه پورے تقریباً کوټه نشته او خه د سپیکر صاحب په وساطت سره جناب وزیر اعلیٰ صاحب ته خواست کومه چه خمونږ بونیر ته کوټه راکړی ځکه چه مونږ ته ډیر زیات مشکلات دی او په دے سلسله کښې ایم این اے، متین خان جناب وزیر اعظم، نواز شریف صاحب ته هم خواست کړے وو او تقریباً څه پنځه سوه بورے اوړه نے د ورځے ورکړے وے خو هغه کمه شوے ده نو چه لګه زیاته کړے شی نو ډیره مهربانی به وی۔ والسلام۔

<u>جناب سید رحیم خان</u>، پوائنٹ آف آرډر سر۔ خه د کریم بابک د خبرے مکمل تائید کوم سر او مونږ دا Request کوَو، وزیر خوراک صاحب ناست دے، مونږ سره خو دوی هلته خبره اوکړه، مونږ ترے مطمئن یو او انشاء الله تعالیٰ ترمازیګر پورے به خمونږ مسئله حل شی او که حل نه شوه نو بیا مونږ د محترم صاحب، وزیر خوراک صاحب په نوټس کښې دا خبره راولو چه بونیر

یو ډیره لویه ضلع ده او هلته کښې د سره مِلونه نشته، نو په دے وجه که دوی مونږ له اوږه نه راکوئ نو مونږ له دے د غنمو بورے راکړی- هلته خمونږ په کلو کښې مقامی مشینان شته، هلته به نے خان له اوږه کړو او خلقو کښې به نے تقسیم کړو- اوږه څه خبره نه ده، مونږ له دے غنم راکړی خکه چه خمونږ مسئله به هله حل کیږی چه مونږ له غنم راکړی او هغه غنم دا اے-سی او ډی-سی په تهرو په کلو کښې تقسیم شی نو د هغے سره به خمونږ دا مسئله مکمله هواره شی او که چرے اوږه راشی نو هغه خو یو لږ خائے ته راشی په پنځو سوه بورو خمونږ کار نه کیږی- نو خمونږ ضلعے ته دے په خصوصی طریقے اوکتلے شی خکه چه مونږه او شانګله پار والا ډیر پسمانده خلق یو-

<u>جناب عقور خان جدون</u>، څه خو به د کریم بابک دے کال اټینشن سره مکمل حمایت هم اوکړم چه دے غریبانو ته دے معاوضه هم ملاؤ شی او دا یو ازے په غورغوشتو کښې نه، په صوابی کښې هم تقریباً پنځلس، شپاړس مړی شوی دی په دغے طریقه باندے او دا یو ډیر لوئے ګینګ دے جی- نو که آئی جی پی صاحب په دے کښې یو کمیټی مقرر کړی او سینیئر ایس پی ګان دے مقرر کړی او دا کوم کسان چه کار لفټران دی تقریباً، کار لفټر ګاډی بوځی، خلق مړه کړی په لسمه ورځ د هغوی عدالت ضمانت اوکړی- تپوس نشته جی، هغه کسان بیا ګرځی- بله ورځ بیا ګاډی راتښتوی، بیا پکښې خلق مړه کړی، بیا نے په لسمه، شلمه ورځ باندے د هغوی ضمانتونه اُوشی، څوک تپوس والا نے نشته جی، د دے هم حمایت کوم- بله خبره دا ده جی د صوابی لس لکه او پنځوس زره آبادی ده، د صوابی ضلع ټوټل کوټه اته سوه بورئے ده جی که تاسو دا په دوی تقسیم کړئ نو تقریباً دوه نیمے تولے اوږه د یو سړی په سر

باندے راځي جي، دوه نیمے تولے جي، نو افسوس خبره دا ده جي چه د بونیر هم مسئله ده، د نورو ضلعو هم مسئله ده، په مردان کښې هم دغه شان مسئله ده، خو د صوابئي او د بونیر دا مسئله ډیره سنګینه ده جي۔ نو دا خمونږه مودبانه درخواست دے چه کم از کم د یو سړي په سر دے یو پاؤ اوره مقرر کړي نو پاؤ سره به تقریباً، که پاؤ نه وي، درے چهټاکئے دے مقرر کړي، خو کم از کم د آبادۍ په لحاظ باندے د صوابی او د دے بونیر دا کوټه چه کومه ده او د مردان، دا دے بر هاؤ شي۔ ډیره مهرباني جي۔

<u>جناب نجم الدین خان</u>: جناب سپیکر صاحب، خه دا خواست کومه جي چه د اوړو دا ---------

<u>جناب قیموس خان</u>: سر! پوائنټ آف آرډر۔ جناب سپیکر! په دے سلسله کښې که خبره د اوړو وي، نو خمونږه التواکانے پرتے دي نو بیا به تفصیلي خبرے اوشي۔ خبره لګیاوي یوه روانه وي او واوړي بلے خبرے ته۔ پکار دا ده چه که تاسو ته د اوړو مسئله وي نو چه د خپلو خپلو علاقو یا د ضلعو کوم تفصیلي رپورټونه مونږ سره پراته دي، په هغے باندے بیا بحث اوکړو---------

<u>جناب نجم الدین خان</u>: سر! زما دا درخواست دے جي چه کوم دا د اوړو مسئله ده یا د امن و امان، نو دے تولے اسمبلۍ ته خه دا درخواست کومه جي، دوي یوه خبره په بله کښې کوي او بله په بله کښې، بیا توجه دلاؤ نوټسے دي خما صرف دا درخواست دے جي چه دے له یو ټائم ورکړنے چه ټوله اسمبلي په دے بحث اوکړي خکه چه د صوبه سرحد په هر ځائے کښې د اوړو مسئله ده او د امن و امان، نو خما دا درخواست دے جي چه په دے باندے دے ټوله اسمبلي متفقه شي او دے له داسے ټائم مقرر شي چه ټول ممبران د خپلو حلقو او د خپلو علاقو په مسائلو باندے بحث اوکړي۔

جناب سپیکر، اصل کښې هر یو شے راغلے دے، په روټین کښې را روان دے خو مونږه لږ په تلوار باندے شروع شو- فوراً مونږ دا غواړو چه دا خبره د مونږه مخکښے اوکړو گنی د کال اټینشن چه څه مقصد دے، هغه خو تاسو ته ما اُووے، رول 52 تاسو اوگورئ جی، ډیر ورکوټے غوندے، څلور پنځه کلازز دی ټول او هغے کښې بالکل دا Discussion prohibited دے خو اوس که رولز زه Strictly apply کومه نو بیا پکښې لږه سختی راځی- مونږ وایو چه د اسمبلی هغه روایاتو سره مونږ د رولز لږ Violation به هم تر څه حده پورے یو قسم کوو خو دومره Violation هم نه دے پکار لکه دا څنگه چه مونږ یو روټین جوړ کړو- مهربانی اوکړئ، هغه ټول څیزونه په خپل وخت را روان دی، په اوړو باندے هم را روان دی، په لاء اینډ آرډر باندے هم را روان دی، نو که یو Specific time هغے د پاره فکس کیږی یا فکس شوے دے، هغه او بل دا چه کال اټینشن په معنی باندے خو تر څو پورے چه زه خان پوهه کومه د هغے څه دومره مقصد نشته سوائے د دے نه چه تاسو د یو وزیر توجه هغے ته را واړوئ، وزیر د هغے جواب درکړی- بس چه جواب درکړی تاسو به هغے سره Satisfied کیږئ یا نه، Satisfied نه کیږئ نو نور طریقه کارشته- تاسو په هغے باندے راځئ، کال اټینشن خو صرف یو توجه ده چه یو منسټر د یو څیز نه که خبر نه وی چه هغه تاسو د هغه په نوټس کښې راولئ، نو مهربانی اوکړئ دا ټائم ډیر زیات په دے باندے مه خرابه وهئ-

جناب جان محمد خټک، دے سلسله کښې یوه خبره کوم، تاسو چه کوم اوفرمائیل که تاسو دا مهربانی اوکړئ، دے کښې نوی ممبران دی که یوه ورځ تاسو داسے، تاسو قانون دان یئ، ډیر ښه په دے ستاسو عبور دے، یوه ورځ تاسو بریفنگ)

ورکړو په دے باندے او داسے یو ګهنټه دوه، خما خیال دے چه ټول به په دے باندے پوهه شي، هم دغه دے دوران کښ ------

جناب سپیکر، که د ټولو دا Desire وی نو خه به حاجی عدیل صاحب ته ا ووایم، د دوی دفتر ته به لاړشی او ښه بریف ( ) به ورله فسټ کلاس ورکړی که تاسو وایئ، چائے به هم ورله ورکړی او بریفنګ ( ) به هم ورله ورکړی خو که دا غوارئی او کنه دلته کښ صرف خبرے د پاره خبره کول چه دی نو لږ دے یو شی ته به Stay کوو چه د رولز به د دومره Violation نه لږ خان ساتو ولے چه مونږ رولز جوړولو والا خلق یو، تاسو چه یے، تاسو رولز جوړه وئی نو که تاسو ئے پخپله دغه کوئی نو بیا تاسو د پولیس نه ګله کونی او د بل نه ګله کونی- مونږ به نے پخپله Follow کوو، نو مهربانی اوکړئی دے ته خان لږ Limit کړئی او ورخ هم د جمعے ده چه کوم ایډجرنمنټ موشن ستاسو را روان دی چه په هغے باندے څه خبرے اُوشی-

میاں مظفر شاه، جناب جان محمد خان چه کومه خبره اوکړه سپیکر صاحب، دا ډیره ضروری ده، ولے چه اکثر په اسمبلو کښ داسے کیږی چه کله ابتداء کیږی نو یو ریفریشر کورس غونډے اُوشی نو دا غټے غټے خبرے چه کوم دی، مونږه ممبرانو ته اوښودلے شی نو دا دومره پرابلم به بیا نه جوړیږی- که دا هم کړے وے، نو ښه به وے-

جناب سپیکر، ډپټی سپیکر صاحب تا ماته Request اوکړو، تاسو چه کله وانی هغوی به ورله ټائم ورکړی او هغوی به نے بریف کړی- جی!

جناب سلیم سیف الله خان، جناب سپیکر صاحب! خما هم دا ګزارش دے لکه څنګه چه نجم الدین خان اوفرمائیل چه دا دوه د صوبے نن اهم مسئلے دی،

یو د دے اوړو چه کوم بحران دے او بل د دے Law and order situation،
اکثر ممبرانو دا خواهش دے چه په دے باندے د تفصیلی بحث اُوشی۔ نو که
Treasury benches اتفاق کوی، اکثر د هغوی ممبران په دے شی باندے لګیا
دی نو پکار دی چه یوه ورځ مقرر کړئ او په دے تفصیلی بحث اُوشی۔

جناب فرید خان طوفان (وزیر خوراک و بلدیات)، جناب سپیکر صاحب! حکومت ته
د اوړو په دے بحران باندے په دے اسمبلی کښ په خبرو کولو باندے او بحث
کولو باندے هیڅ څه اعتراض نشته۔ مونږه هم دا غواړو چه دا داسے یو بحران
دے، دا داسے یو مشکل دے چه دا یو قومی بحران دے او دا قومی بحران چه
کوم دے، هغه د قوم په مخکښے دے۔ په هغے باندے د قوم منتخب ممبران چه
کوم دی، دا مناسب فورم دے، په دے کښ د تفصیلی بحث اوشی او مونږ به
دوی ته صحیح صورتحال چه کوم دے، هغه به کیدو او خما دا یقین دے او
خما خو دا خیال وو چه نن د اسمبلئ څنګه کارروائی شروع کیږی نو
خمونږ دا ټول ممبران چه کوم دی، دوی به په یو آواز، هر یو سړے به وائی
چه څه په کال اټینشن باندے، څه په پوائنټ آف آرډر باندے خبره کوم۔ څه به
کوم، د اوړو خبره به کوم۔ خو ډیره د خوشحالئ خبره ده، څه ډیر مطمئن
شوم، ما وئیل چه خمونږه ټول ممبران چونکه د صحیح صورتحال نه خبر دی
نو څکه دوی په سټارټ کښ دا سټارټ وا نه غستو۔ اوس په دے باندے که
دوی اووائی چه څه ټول حال ورته کیږدمه او که دوی خپل خپل مشکلات،
څه ترے خبر یم ----------

جناب سپیکر، تاسو تشریف کیږدئ، څه یو منټ Explain کوم جی۔ داسے کار
دے جی چه ټول ممبرانو صاحبانو، دا ټهیک ده چه دا اهم مسئله وه، خو بجلو

پسے تلے دی، سرکونو پسے تلے دی، اورہ چا هم نه دی تېچ کړی- معافی غوارم خه چا ته ریفرنس نه کوم، پکار وو چه دا کال اتېنشن ستاسو نن د ټولو هم په دے باندے وے- نو هغه هم شته نه او په پوائنټ آف آرډر باندے، خه نه غوارم چه په پوائنټ آف آرډرخما سره څوک دا خبرے اوکړی- دا یوه ډیره ضروری خبره ده ----------

جناب نجم الدین خان، سر! مونږه ----------

جناب سپیکر، یو منټ جی کینے، تشریف کیږدے- که ډیره ضروری خبره وی- د پوائنټ آف آرډر Definition تاسو اوګوری- د 225 لاندے چه څه Definition دے، د هغے لاندے به ختی- تاسو د دے د پاره ایډجرنمنټ موشن راوړئ، بل څه راوړئ، بل څه راوړئ- دوه سوه څیزونه دی، هغه تاسو نه کوئ او په نورو مسئلو باندے راشئ او بیا اورہ، نو پکار وو، دا ستاسو Responsibility وه چه اهمه مسئله دا وه، چه پرون ستاسو اتلس زره، هم په اورو باندے دلته ما ته پراته وے چه ما په هغے کښ تاسو ته اورو والا مسئله مخکښے کړے وے- نو اوس مهربانی اوکړئ چه نن چا داخل کړل نو صبا به راځی- اوس هم ما ته یو چټ راغے په دے وخت کښ چه پوائنټ آف آرډر باندے ------ (شور)

جناب سپیکر، چه خه دا خپله خبره ختم کړم، بیا تاسو خپله خبره اوکړئ، مهربانی به وی- اوس هم ما ته یو چټ راغے چه اوس په دے وخت کښ په کال اتېنشن دغه کوو، نو دا سرسری یو شے دے که دا مونږ سره یوه ګهنټه مخکښے راغلے وے نو Why I should go extra ordinarily په یو Different route باندے خه په ورمبے ورخ روان شم- نو مهربانی اوکړئ

جی ستاسو که څومره دغه وی، که تاسو پخپله غواړئی نو تاسو بالکل، که منسټر صاحب غواړی چه د هغے دغه درکوی نو بیا تاسو خپل ایډجرنمنټ موشن یا څه خپل، ولے چه د جمعے ورځ ده، ټائم ته هم اوګورئی، نو په دے باندے تاسو لږ غور اوکړئی۔

حاجی محمد عدیل (ډپټی سپیکر)، جناب سپیکر صاحب! پوائنٹ آف آرڈر۔

حاجی محمد یوسف خان، پرون ما راوړے دے په اوړو باندے، پرون م داخل کړے دے ستاسو سیکرټریټ کښ------

جناب نجم الدین خان، سر ما تحریک التوا پیش کړے وه۔

حاجی محمد یوسف خان، نوټس اوړو باندے هم دے او ګیس باندے هم دے، په دواړو باندے دے۔

جناب نجم الدین خان، سر! یوه میاشت اوشوه چه تحریک التواء م پیش کړے وه خو Reject کړے ئے ده او ما له ئے واپس رالیږلے ده چه په دے باندے بحث نه شی کیدے، دا د رولز خلاف ده، نو څما دا درخواست دے جناب۔۔۔

جناب سپیکر، سیکرټریټ کښ تاسو تپوس اوکړے۔

جناب نجم الدین خان ، سر! بیا سیکرټری صاحب اووے چه ټائم ډیر شوے دے جی۔

جناب سپیکر، دا ولے نا منظور شوے دے، په څه وجه باندے؟ دا تپوس خو اوکړئی۔

جناب نجم الدین خان، نو سر، تحریک التواء خو مونږ پیش کړے وه۔ ما وے که هغه منظوره شی نو په هغے به بحث شروع شی۔

ملک جہانزیب: جناب سپیکر صاحب! خه یو عرض کوم، پوائنټ آف آرډر
جی-دغه شان چه ما مجوموره موشنے ورکړے دی او تحاریک م پیش کړی دی،
هغه ټول ما ته واپس راغلی دی یا خو مونږ نه پوهیږو، واقعی چه نوے یو،
خو خما په خیال د هغے یو جواب دا دے چه په کوټکی، ما یوه علاقه لیکلی ده،
چه هلته کښ د محکلو اوبو ډیر ضرورت دے، پرابلم دے خلقو ته، د هغے
جواب ما له دا راکړے شو چه د هغه کلی نوم اوښایه او کلے ما لیکلے دے
کوټکے، نو که جی هسے خان خمونږ نه خلاصوی----------

جناب سپیکر، که داسے څه پرابلم وی تاسو ته چه کله جواب ملاؤ شی نو تاسو
راشئ ما سره، هلته یے ما سره ډسکس کړے جی، ما ته چیمبر ته راشئ چه څه
داسے خبره وی تاسو بیا ما ته راشئ او هلته کښ تاسو ما سره خبره کولے
شئ-

ملک جہانزیب، ما چه مجوموره تحاریک پیش کړی دی، ما ته ټول واپس شوی دی
نو مونږه خکه په دے پوائنټ آف آرډر باندے ډیرے خبرے کول غواړو- بله دا
چه غفور خان جدون صاحب کومه خبره اوکړه، په دیر کښ جی یوه توله
هم د سړی په سر اوره نه ملاویږی، دوی خو لا خمونږ نه ډیر ښه دی چه دوه
نیمے تولے ورته ملاویږی-

جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی)، On behalf of the Chief Minister دا
خمونږ بابک صاحب چه کومه خبره پوائنټ آوټ کړے ده جی، دے باره کښ
مونږ آئی-جی صاحب نه تپوس اوکړو، هغوی راته ډیټیل رالیږلے دے- دا
دوه کسان وو، دوی نه چا گاډے په کرایے واغستو، مخکښے دا دواړه قتل
کړے شول، هغه گاډے بیا په دویمه ورځ کچهرو کښ ولاړ وو- هغه اونیولے

شو او په دے کښې داسے څه د غلا خبره نه وه جی، دوی کښې زر روپئی هم د یو سړی د جیب نه را اُوتی دی، یو ریسټ واچ هم د یو سړی لاسو کښې وو، هغه مونږ ته ملاؤ شوے دی، درے نیم سوه روپئی د بل سړی جیب کښې وے او ورسره د هغوی ریسټ واچ هم وو، نو دا د غلا کیس نه وو او دا نه پوهیږم، موټر هم هغوی پریښودے دے، دا نه چه موټر یے بوتلے دے چه سړے دا اووائی چه دا یے موټر د پاره کړے به وی، موټر هم ملاؤ شو، لاشونه ملاو شول- هغه لاشونه په څوارلسم فروریٔ باندے د علاقے خلقو ته حواله شول او هغوی نه مونږ تپوس اوکړو، پولیس تپوس ترے اوکړو چه په چا باندے دعوه داری ده نو هغوی دعوه داری هم هغوی نه ده کړے او د دے باوجود حکومت کوشش کوی او ربنتیا خبره دا ده چه Law and order situation دومره Present خمونږه صوبه کښې نه دے او Law and order situation چه دے، ربنتیا خبره نه ده- څنګه چه خما رور پوائنټ آوټ کړه چه کوم Kidnappings کیږی او دا حالات دی نو د دے باوجود دے خانے کښې لږه خبره دا عرض کوم چه As compared to other Provinces خمونږه د معذوریٔ حالاتو په وجه باندے ولے چه شپږ میله کښې دلته باړه او آزاد قبائل دی، پندره لاکھ دلته مونږ سره افغان مهاجر دی، نو دے ټولو ته د دے نشاندهی کولو، د انکوائری کولو او د نیول د پاره مونږ ته پرابلم دے- انشاء الله، څه تسلی ورکوم چه حکومت لګیا دے او کوشش به کوو چه زر تر زره دا خلق ګرفتار کړے شی- کومے پورے چه د معاوضے خبره ده، چه دوی اووئیل، نو ریلیف فنډ کښې داسے څه ګنجائش نشته چه کوم سړے داسے قتل کړے شی، هغه ته معاوضه ملاؤ شی، انشاء الله هغے باندے به هم حکومت غور کوی

چه چرته څه ګنجائش وی نو ضرور بهelp H کوو۔

جناب سپیکر، ملک صاحب، خما خیال دے ستاسو تسلی اوشوه جی۔

ملک جهانزیب، تسلی م اوشوه او مهربانی۔

Mr. Speaker: Mr. Ghani-ur-Rehman Khan to please move his Call Attention Notice.

Mr. Najmuddin Khan: Sir, on behalf of ....

جناب سپیکر، تاسو ته یے څه لیکلی درکړی وو جی؟

جناب نجم الدین خان، او سر، ما ته یے وئیلی وو خکه چه دے سره خمونږ د ضلعے هم تعلق دے --------

جناب سپیکر، اتهارټی درته ملاؤ شوے ده؟ مونږ ته خو ئے نه ده رالیږلے جی۔

جناب نجم الدین خان: Written authority خو څه نشته سر، خو هسے ئے ما ته وئیلے وو۔

جناب سپیکر، دا Lapse شو۔

حاجی عبدالرحمان خان، جناب سپیکر صاحب! دا خما تحریک التوا چه دے، کاپی خو ما له نه ده راکړے، خو بهرحال څه په هغے خبر یمه او راته یاده ده زبانی لږه لږه۔ په نومبر کښں خمونږه ----------

جناب سپیکر، هسے دا یو عرض کوم جی، دا Triplicate کاپئی وی، تاسو خپلے کاپیانے خان سره ساتئے جی۔ دا ضروری خبره ده۔ د دے کاپیانو رولز کښں داسے څه دغه نشته چه داسے به تاسو ته سپلائی کیږی۔ تاسو چه کوم شاملاوے نو د هغے خپل خان سره کاپی ساتئے۔

حاجی عبدالرحمان خان، جناب، خمونږه خو به دا قاعده وه چه تاسو به راته په میز هغه خپل تحریک التوا، د نمبر پته نه لګی او مونږ تاسو ته بیا خط اولیکو، دا د فوری نوعیت مسئله ده او دا جی اوس ما له راکړے شوه۔ د ګنو نرخ په 11-11-96 یو زر روپے ټن وو۔ جناب سپیکر صاحب، دوه درے میاشتے، نومبر دسمبر او جنورے پورے ایک هزار، چار روپے ټن زمنیدارو ته ورکړے شوے دے۔ په دے مینځ کښ د ملونو والا یو ټرک کښ دوه نیم زره روپے یو زمنیدار له کمے ورکړے چه ګنو باندے چښتنی پریوته۔ جناب سپیکر صاحب، ریکوری د نومبر نه تر آخره پورے، ما ګنی وروړل او ما وے چه په خزانه شوګر مل کښ دا ګنی اوګورئ، او دا خمونږه په دے علاقه کښ یو عجیبه کار دے چه څه مالک یم، ګنے څرڅوم، په تللو کښ م واک نشته او د چینو په کتو کښ م هم واک نشته جی۔ څما د ګنو نه څومره چینی اوځی؟ نه م په ریکوری کښ اختیار شته او نه م په تللو کښ اختیار شته۔ ګنے چه مونږه واستولو نو ګنی کښ ریکوری صحیح وه او دوه دوه ګنے مو د لارو نه، چه نومبر کښ کومه وه هغه صحیح وه، د نومبر په معیاد۔ د هغے نه پس تقریباً ټولو ملونو ته دوه نیم زره ټرکه ګنی سپلائی شوے دی، په دوه نیم زره ټرکه کښ تقریباً یو ټرک یا اوسطاً که مونږه دوه زره واچوو نو پنځوس لکه روپے زمیندارو له کمے ورکړے شوے۔ جناب سپیکر صاحب، د اول نه تر آخره پورے څه دا په دعوئ وانم چه خزانه شوګر مل دا یو داسے مل وو چه دا مونږه نورو ملونو، پریمیر شوګر مل، تحت بهائی شوګر مل او چارسده شوګر مل د پاره جوړ کړے وو چه هغوی به د زمیندارو نه غلا کوله او ریکوری به ئے صحیح نه ښودله، خپل حصه دار به ئے هم وهل او د آتے په

خانے به نے سات ښودله او د سات په خانے به نے چه ښودله او با خزانه شوګر مل چه راغے نو په ټول پاکستان کښ، څه په دعوے سره وایم چه دوئم نمبر ریکوری څمونږه د دے Value وه او دا تر ننه پورے مونږه له د څپلو ګنو صحیح معاوضه نه ده راکړے شوے۔ خو دا د فوری نوعیت مسئله ده چه په نومبر کښ کومه ریکوری وه نو په جنورے او په فرورے کښ هم هغه ریکوری وه۔ څمونږه دا پیسے د یو زمیندار نه، چه یو ټرک به زر روپے ټن وو او لس ټنه به اوختو نو دس هزار به نے کولے؛ نو دوی دوه سوه روپے ټن کمے اوکړو نو هغه د دس هزار ټرک چه دے، هغے به آٹھ هزار روپے کولے نو زه وایمه چه تاسو د دے تحقیقات اوکړنی او دے زمیندارو له هغه څپلے پیسے ورکړے۔ که هر کله ملونه دا وانی چه مونږه تاوان کړے دے نو زه دا نه منم۔ خدائے پاک دے میر افضل خان اوبښی، هم په دے باندے ورسره خما جهګړه راغلے وه چه میر افضل خانه، مونږه زمیندار خان له برستن نه شُو نوی کولے او تاسو په سری لنکا کښ مل شروع کړو، په ډیره اسماعیل خان کښ دے هم شروع کړو، تاسو زمیندار ینی خو د زمیندارنی په پیسو مو دا نه دے شروع کړے، د زمیندارو د ګنو، د ملونو په پیسو تاسو شروع کړے دے، نو لهٰذا دا زیاتے چه کوم شوے دے، نو ستاسو په وساطت څه حکومت وقت ته وایم چه زمیندار ډیره یوه غریبه طبقه ده، یو مظلومه طبقه ده، په دے ملک کښ د زمیندارو نه مظلومه طبقه، دویم نمبر مزدوران دی، اول زمیندار دی، د دوی نه لویه مظلومه طبقه هډو بله نشته۔ د دوی په حالاتو باندے رحم اوکړنی او دا کومے پیسے چه مو وراندے ورکولے، چه کوم ټرکونه تلی دی هغه پیسے هغوی له بیا ورکړنی۔ دا خما دغه وو۔

جناب اکرم خان درانی، جناب سپیکر صاحب ! عبدالرحمان خان چه کومه خبره اوکړه، هغې سره خمونږه اتفاق دے۔ خمونږه د بنوں شوګر مل دے چه هلته خمونږ Agriculture Land دے او زیاته خمونږه د خلقو هغه څه خوارې زارې په دے باندے وه، نو هغه خمونږ مل پروس کال هم بند شوے دے، هم داسے دا خلق مجبور دی او د بنوں نه ډی آئی خان ته خپل ګنی لیګی او خمونږه خدشه ده چه که دا مل دے کال هم بند شی بیا به خمونږ د بنوں خلق ګنے هسے هم ختم شوے دے نو چه دے ته خصوصی توجه ورکړے شی چه که دا راروان وخت دے، نو په دے کښې د مل دوباره چالو شی او که څه مشکلات وی، هغه مزدوران هم داسے دی، هغوی ته هم تنخواه نه ملاویږی نو چه د دے څه حل راوخی۔

جناب سپیکر، جناب وزیر خوراک صاحب۔

وزیر خوراک و زراعت و بلدیات، جناب سپیکر صاحب! معزز ممبر عبدالرحمان خان او اکرم خان چه دا کومه د ګنی د قمیت دا مسئله د تحریک التواء په شکل کښې وړاندے کړے ده، ډیپارټمنټ ما له جواب راکړے دے، خه د عبدالرحمان خان د ګنی او د شوګر مل په مسئلے کښې د تجربے په رڼړا کښې دا خبره کوم چه دا یو مسئله ده خمونږه صوبے د پاره او لکه څنګه چه اکرم خان اووے چه خمونږه د بنوں شوګر مل، د نورو) کوم مل چه دے، د هغے ذکر کوی چه په هغے کښې هم دا پرابلم دے او خزانه شوګر مل کښې هم دا مسئله پیښه ده، مونږه پرون هم عبدالرحمان خان سره، چیف منسټر صاحب سره خبره کړے ده۔ دا مسئله چه کومه ده، دے کښې خه په دے وخت کښې، چونکه مونږه خبره پیتوو نه، خه په دے کښې دومره زیات څه معلومات نه لرم، دا چه کوم

ډیپارټمنټ ما له جواب راکړے دے، په دے باندے ما ته د دے مسئلے د حل کیدو څه امکان نه ښکاری۔ څه دے د پاره د جواب ورکولو نه مخکښے دا تجویز معزز ممبر، عبدالرحمان خان او اکرم خان ته وړاندے کومه چه دوی دے ما سره یو میټنګ) اوکړی۔ څه خو دے ته هم تیار یم چه صوبائی حکومت خمونږه د دے زمنیدارانو د کوآپریټو په طرز باندے، دا څنګه چه مخکښے ده، مل چلولو د پاره د ګنی قمیت سره سره د دے مل د چلولو ورسره هم فیصلے کولو ته تیار یم۔ څه وایمه دا خبره په دے فورم باندے د دوی دا حق چه کوم دے، څه تسلیم کومه۔ د دے جواب چه کوم دے هغه ورله څه نه ورکومه څکه چه هغه جواب ورکولو سره دا مسئله د حل کیدو امکان نه لری۔ چونکه دا خمونږه د صوبے د مفادو د پاره ضروری ده چه مونږه دا مسئله حل کړو۔ نو څه به دوی ته درخواست اوکړم چه دوی د ما سره کینی، څه به د خپل ډیپارټمنټ هغه ذمه دار خلق هم راوغوارمه، په شریکه به کینو او د دے مسئلے حل به راوباسو۔ زه به ---------

حاجی عبدالرحمان خان، ښه صحیح خبره دے اوکړه۔ اوس خمونږه دوه نیم زره ټرکه تلی دی چه هغه زر روپے ټرک ټن خمونږه به مل اغستو روستو د جنوړے په آخره کښی، فرورے ته نرخ ئے کم کړو، آټه سو روپئی Per ton ئے کړو، دوه سوه روپئی ټن زمیندارله نقصان ورکړے شوے دے، ملونو والو ورکړے دے۔ د فوری ضرورت خبره دا ده چه هغه تقریباً پچاس ساټه لاکه روپئی جوړیږی د زمنیدارو۔ د هر زمنیدار دا خواهش وو چه څه به بچی له دا کوم، زه به اوره اخلم، زه به روټئی اخلم، نو دا مسئله چه ده که په دے خبره کوئی نو څه ټهیک ده، نو زه وزیر صاحب سره خبره کوم، خو

خبره، فوری مسئله دا ده چه خمونږه پنځوس لکه روپئی خمونږه د جیبه تلی دی او ملونو خان سره دغه کړی دی۔

وزیر خوراک و بلدیات، جناب سپیکر صاحب! عبدالرحمان خان چه دا کومه خبره کوی، ما خو مخکښې اووے چه د عبدالرحمان خان په دے مسئله کښې تجربه ډیره زیاته ده او د هغوی نه مونږه فائده اوچتولے شو، خه د دوی دے خبرے سره اختلاف نه کومه، نه د دے مخالفت کومه، نه د دے خه حمایت کومه، خه دا وایمه چه د دے مسئلے تهه ته رسیدل غوارمه او هغه د دوی د صلح او مشورے نه بغیر نشی کیدے۔ نو زه دلته کښې د دے اسمبلئ په فورم باندے غلطه خبره نه کوم۔ دا چه ما له کوم جواب راغے خه اوس ورله ورکومه، جواب کښې دوی چه کوم څیز د پاره دا تحریک التوا اوچته کړے ده، د هغه حصول ناممکن دے، د دغے ممکن کیدو د پاره خه د دوی او د زمنیدارو سپورټ کولو د پاره دا خبره کوم چه دوی د ما سره کینی او په هغه کښې به اکرم خان هم راشی خه به د دوی، مونږ ته د دے صوبے Interst د ټولو نه زیات مقدم دے۔

حاجی عبدالرحمان خان، خه د وزیر صاحب شکریه ادا کومه۔

جناب سپیکر، خما خیال دے عبدالرحمان خان، دا ډیر ښه Suggestion دے۔ تاسو ورسره کینئی ---------

حاجی عبدالرحمان خان، بالکل، بالکل جناب، ----------

جناب سپیکر، تاسو ورسره کینئی ------

حاجی عبدالرحمان خان، خه ئے شکریه ادا کومه، خه به ورشمه او ورسره به مونږه کینو او یو ملګرے خمونږه بل هم ډیر تکړه شته خو هغه ډیر روستو

روستو خان بوخی او ډیر گیله مند هم یو ترسنه، دے ښه زمیندار دے او ښه پوهه دے، دا افتخار مهمند، خو په ده کښې دا ناراستی ده چه دے خبره نه کوی۔

جناب ظاهر شاه خان، جناب سپیکر صاحب! د دے اورو باره کښې مونږه تحریک التواګانے جمع کړی دی نو مهربانی اوکړنی جی، دا نورے دغه دی که دا چرے تاسو مخکښے کړئ او په دے باندے بحث اوکړنی۔ مونږه غلطی کړے ده چه مخکښے all Attention Notice C مو نه دے دغه کړے۔ دا مخکښے کړئی، د اورو دا تحریک التواګانے، چه مونږه په هغے باندے بحث اوکړو۔ مونږ ته ډیر غټ پرابلم دے جی۔

ملک جهانزیب، جناب سپیکر صاحب! خه افسوس کوم چه ما خو ډیر تحریکونه دغه کړی دی خو د دے یوه کاپی ما ته ملاؤ شوه۔ جناب، خمونږه په ضلع دیر کښې عموماً بیا خما په حلقه پی۔ایف -77 کښې خصوصاً د بجلئی متعلق ما مخکښے هم په پوائنټ آف آرډر عرض اوکړو، خمونږه بعضے خایونو کښې د بجلئی ستنے لګیدلی دی خو په هغه باندے تار نشته، چرته چه تار لګیدلے دے نو هلته ټرانسفامر نشته۔ بیا جی بعضے د کنسټرکشن محکمے د نا اهلی په وجه باندے هلته کښې داسے واقعات هم راغلل چه خمونږ پکښې خه کسان هم جی مړه شو، وفات شو لکه تیمرګره کښې خمونږ دوه کسان وفات شو۔ یو کس هغه بله ورځ خما په کلی کښې، قاضی آباد کښې د بجلئی ستنے ته ختلے وو چه بجلی کټ کړی او د هغے سره وفات شو۔ نو خه دا درخواست کوم چه د هغے د هم تحقیقات اوکړے شی او دا کوم کسان چه مړه شوی دی، دا بجلئے والا نه دی۔ د دے معاوضه د ترے واغستے شی او د دوی د غلطے کارکردګئی په وجه مړه شوی دی۔ جناب عالی، د هغے یو مثال خه پیش

کوم، خما په حلقه کښې شالګه یوه ډیره لویه علاقه ده، د نیاز دره سره تعلق لرې، هغې تا جی په 1988 کښې د بجلئی غټے ستنے لګیدلی دی، نیمے لارے پورے تارونه تلے دی او نیمه لارے کښې تارونه نشته او د ورو ستنو خو هلته هډو څه نوم نشته- دغه شان زه دا عرض کوم چه د بجلئی دا کومه مسئله چه خمونږه علاقه کښې ده نو دا خو مونږه سره ډیر ظلم دے او زیاتے دے او که خمونږ د حکومتونو دا پروګرام وی چه یره دیر د هم دغه شان پاتے شی نو بیا لږ وضاحت ما ته اوکړنی- شکریه-

<u>جناب بشیر احمد بلور</u> (وزیر آبپاشی)، جناب سپیکر صاحب! څنګه چه مخکښے ما عرض کړے دے چه واپډا خمونږ کنټرول کښې نه ده او مونږه به ایریا چیف د Monday په ورځ راوغوارو، هلته به دا خبره اوکړو او لکه څنګه چه فرید صاحب اووئیل چه R.E.D او منسټر واپډا سره هم خبره کړے ده- هغه به هم دے هفته کښې راشی نو چه د شنګالا ګوه باره کښې دا کومه خبره کوی، په 1988-89 کښې دے باندے دا اسټیمیټ جوړ شوے وو- لس لکه، اته پنځوس زره، اته سوه پنځویش روپے اسټیمیټ وو جی، او په دے کښې ففټی پرسنټ کار شوے دے- او دا خمونږه جناب محمد شاه هارون باچه په فنډز کښې، هغوی پکښې حصه ورکړے وه، اوس پرابلم دا دے چه د دے حکومت بد قسمتی ده چه مونږه یو کار شروع کړو، یو پراجیکټ شروع کړو، په هغه کښې پچیس یا پچاس پرسنټ پیسے ولګوو او بیا لس لس کاله د هغه پراجیکټ څوک تپوس هم نه کوی- هم دغه شان د دے هم دا حال دے چه د 1988 نه دا کار شروع وو او نن تقریباً نهه کاله اوشو او هغه نیم کار شوے دے او د باقی نیم کار د پاره پیسے نشته- هغوی وایی چه مونږه حکومت ته بار بار دا لیکلی دی چه مونږ ته پیسے راکړئی چه مونږ دا کار پورا کړو- نو دا ایریا چیف به راشی -

ارد پاره پیسے نشته۔ هغوی وایی چه مونږه حکومت ته بار بار دا لیکلی دی چه مونږ ته پیسے راکړئی چه مونږ دا کار پورا کړو۔ نو دا ایریا چیف به راشی او هغوی سره به هم خبره اوکړو، څنګه چه منسټر صاحب راشیNext Week کښ، هغوی سره به هم خبره اوکړو نو انشاء الله کوشش به کوو چه د دے واپډا کوم پرابلم دی چه دا دے زر تر زره حل کړے شی۔ مهربانی جی۔

ملک جهانزیب: جناب عالی، څه خو د خپل معزز منسټر صاحب د دے خبرونه بالکل مطمئن نه یمه، ځکه چه نه پچاس پرسنټ کارشوے دے بلکه د نشت برابر کاردے جی۔ پچاس پرسنټ کارکه شوے هم دے نو هغه هم د نشت برابر دے، تارنشته جی، ستن نشته، بل څه نشته۔ نو کوم کارونه چه هلته کښ دغه شان په التواء کښ پراته دی د دے څه مکمل بندوبست پکار دے۔ که د دے څه بندوبست اونشی نو د حکومت چه کومه پیسه هلته لګولے ده، هغه به بالکل ضائع شی۔ کوم تارونه چه لګیدلی دی هغه ماشومانو راکښ کړل او خرڅ ئے کړل او پونړے مونړے ئے په دے واغستے۔ هغه ستنے هم اوغورزیدے۔ دا هر څوک چه کوی دا خپل حکومت ته نقصان ورکول دی۔ په دے لړ کښ که څه دا یو عرض اوکړمه چه ما په دے ضمنی الیکشنو باندے هم بحث کړے دے، تیرشوی حکومت کښ چه کوم ضمنی الیکشنے شوی دی او په هغه الیکشنو کښ حکومت ته کوم نقصان رسیدلے دے، خاصکر د بجلی په مد کښ چه ستنے هلته کښ اوس پرتے دی خمونږه ډیر کښ او کوم ځائے کښ چه الیکشنے شوے دی، یوازے په ډیر کښ نه جی، کوم ځائے چه دوی الیکشنے کړے دی نو ډیر وافر مقدارکښ جی ستنے پرتے دی، ټرانسفارمرے پرتے دی

او د هغه خلقو سره پرتے دی چه هغوی د جماعت سره تعلق دے نو مهربانی اوکړئی، هغه خلقو ته هم خیر دے اولګونی، هغه هم خمونږه رونړه دی او که نه دغه شان پرتے وی نو هغه را واخلئی او کوم کارونه چه خمونږه Incomplete دی دا پرے جی Complete کړئی ځکه چه مونږه وایو چه خزانه کښ پیسے نشته، محکمه راته وائی مونږ سره میټیریل نشته نو کوم میټیریل چه په دے غرونو کښ پروت دے، په دے کندو کښ پروت دے، دغه مهربانی اوکړئی دا راغونډ کړے او دغه میټیریل خو دے خلقو ته اولګوے کنه۔

جناب سلیم سیف اللہ خان، جناب سپیکر صاحب! څه دا عرض لرمه جی چه دا لکه ممبر صاحب اوفرمائیل چه دے ځائے کښ تاسو چیف انجینئر راوغوارئی نو هغه نه خو دا مسئلے نه حل کیږی ځکه چه مونږه څو میاشتو نه وفاقی محکمو سره خبره اوکړه، هائی ویز ته اوګورئی، نیشنل هائی ویز یا سوئی ګیس ته اوګورئی، هر ځائے کښ کارونه په دے صوبه کښ بند شول، صرف دا حکومت ته لیدل پکار دی چه آیا دا کارونه صرف په صوبه سرحد کښ بند شول یا ټول پاکستان کښ بند شول؟ څومره پورے خما خیال دے، مونږه هم ګرځو، اخبارونه هم ګورو، په نورو صوبو کښ خو کار لګیادے، سوئی ګیس پائپ هم لګیادے، بجلئی کارونه هم لګیادی، موټر ویز هم جوړیږی، هائی ویز هم جوړیږی، صرف راشی نو وائیی چه صوبه سرحد د پاره فنډز ختم دے نو آیا دا فنډز صرف مونږ د پاره ختم دی یا پوره پاکستان د پاره ختم دی؟ په دے کښ لږ حکومت ته فکر پکار دے۔

جناب نجم الدین خان، جناب، خما دا رور، جهانزیب خان که په اپوزیشن کښ

ناست وے نو ډیر مزه به نے کوله، ځکه چه په مخه د ده ډیر تحریکونه دی۔ خما دا درخواست دے چه دوی کوم د ضمنی انتخاباتو ذکر کوی، نو گورنمنټ یو سکیم هم بغیر د استیمیټ نه یا د اپرووول هیڅ کله هم نه منظوریږ، ستنے یا کار نه ورکوی۔ خما صرف دا درخواست دے جی هلته که ضمنی انتخاباتو کښ په یو ځائے کښ د بجلئی د کار منظوری شوے ده یا روډ شوے دے یا په نیاگدره کښ شوے دے، د شالگا متعلق شوے دے یا په وارےکښ د گریډ سټیشن متعلق خبره ده جی د 988 I نه pproved A دی۔ دا مسئله لکه ځنگه چه منسټر صاحب اوونیل چه ایریا چیف به راشی، مونږ به هم کینو، Grid construction راشی او د دے مسئلے د حل د پاره به خبرے اوکړو، خما دا خیال دے، جهانزیب خان په مخه د ضمنی انتخاباتو ذکر کوی، نو که چرته په مردان یا په ایبټ آباد کښ ستنے تقسیم شوے وی نو خیر دے هغه د ورله ورکړی، خما دا خیال دے چه مونږ ته ضرورت نشته ځکه چه د حکومت د پاره اپوزیشن پخپله په هغوی کښ راپیده شوے دے او په هر ټائم کښ بل دغه ته نه ځی۔

ملک جهانزیب، جناب عالی، دا خو نمر په گوته پټول دی، خمونږه نجم الدین خان چه کومه خبره کوی خو ځانه دا ستاسو کوم کرتوتونه چه دی دا پټیږی نه، دا ټولے دنیا ته معلوم دی، د ټول پاکستان عوام ته معلوم دی او ستاسو د دغه کرتوتونو جواب تاسو ته د پاکستان غیور عوام په الیکشن کښ هم درکړے دے۔ تاسو په کوم الیکشن کښ ستنے په ټرکونو کښ نه دی اچولے او اوړے مو نه دی او گرځولے مو نه دی دا خو دنیا ته معلومه ده۔ اوس جناب سپیکر، خه بنودلے شم چه په Next حکومت کښ چه په کوم ځائے کښ ضمنی

الیکشنے شوی دی خه درته دا په ښه دغه سره دا خبره کومه چه هلته اوس هم د بجلئی ستنے پرتے دی، ټرانسفارمرے پرتے دی، د بجلے تارونه پراته دی او د دے خلقو سره اوس هم ستو ر دی جی۔ (شور)

حاجی بہادر خان (دیر)، دا په میدان کښې هم پرتے دی، دا په براول کښې هم پرتے دی-----۔

جناب سپیکر، بهادر خان، چه هغوی خبره ختمه کړی نو بیا تاسو پاسنی کنه۔ دا مهربانی کوی جی چه یو کس خبره ختمه کړی نو بیا تاسو پاسئی۔

ملک جہانزیب، بهادر خانه، خما خبره ختمه نه ده۔ جناب عالی! ما خو دا خبره کول نه غوښتل خو خه دے خپل رور، نجم الدین خان چونکه مجبور کړم نو اوس جناب سپیکر، خما دا خواهش دے او خه دا درخواست کوم، خه پورا وضاحت کول غوارم، ما له اجازت راکړئی جی۔ جناب عالی، په پی ایف 73 کښې چه د نجم الدین خان حلقه ده او دے د هغے حلقے نه په ضمنی الیکشن کښې چه طارق الله کله عدالت نا اهله اوګرخولو او په هغه ځائے کښې ضمنی الیکشن کیدو نو دغه الیکشن صرف او صرف د پیسو او د ستنو، د بجلیانو او د ټیلیفونونو او د ایکسچینجونو په طاقت باندے د دوی پارټئی ګټلے وو او نجم الدین خان ګټلے چه دے ایوان ته راغلے دے۔ د هغے دا زنده ثبوت دے چه نن د ده په هغه حلقه نیابت کښې اوس هم ستنے پرتے دی، ما سره څوک خی چه خه نے ورته اوښایمه۔ اوس هم د ده په هغه حلقه کښې باقاعده د بجلئی ټرانسفارمرے پرتے دی اوس خه دا مناسب نه ګنړم چه دا چا سره پرتے دی یا د هغه خلقو نومونه هم په دے معزز ایوان کښې پیش کړم، دا خه مناسب نه ګنړم خو چونکه جی دا شوے ده او دا ډیره ښکاره خبره ده نو که دا خما دا رور نجم

الدين خان پښتنی نو دا خو د مردان ---------

جناب سپیکر، دا ډائریکټ یو بل ته دغه مه کوئی جی۔

حاجی بهادر خان، څه دا یو عرض کومه، په دے کښې خما دا عرض دے جی چه د دے د پاره تاسو یو کمیټی مقرر کړنی۔

وزیر بلدیات، جناب سپیکر صاحب! دا کومے مسئلے باندے چه بحث روان دے، دے کښې ما دا ضرورت ځکه محسوس کړو چه څه پکښې د حکومت طرف نه خبره اوکړمه۔ سلیم سیف الله صاحب چه د اپوزیشن د طرف نه کومه خبره اوکړه چه مونږ د فیډرل ډیپارټمنټ، محکمو خبره کوو نو دلته کښې د هر محکمے، که سوئی گیس دے او که واپډا ده، هغے کښې دا خبره اوشی چه فنډ ختم دے، په حقیقت کښې دلته اوس نن دا کومے مسئلے باندے اختلاف یا اختلاف رائے ښکاره کیږی، د دے ټولے خبرے شاته چه لاړ شئ نو د تیر حکومت، د پیپلز پارټی او د جونیجو مسلم لیږ) شریک حکومت هغه غلطے پالیسی چه د هغے په وجه هغوی د دے ټول ملک سسټم تباه کړے دے۔ څه تاسو ته لږ تفصیل بیان کول غواړمه چه دا د کوم ضمنی الیکشن خبرے کیږی چه د پیپلز پارټی او د سلیم سیف الله صاحب په شریک حکومت کښې په دے صوبے کښې کوم ضمنی الیکشن شوے دے، په هغه کښې د ترقیاتی کارونو په نوم باندے چه د هغه وخت حکومت په کومے طریقے سره Interference کړے دے او کومے طریقے سره ئے هغه خپله حکومتی مشینری او مرکزی محکمے استعمال کړے دی، د هغے په وجه باندے نن چه څمونږه د ملک کومه بد حالی ده، د هغے بنیادی وجه دا ده۔ موجوده حکومت چه کله نه برسر اقتدار راغلے دے نو د دے په موجودگی کښې په دے صوبے کښې الیکشن شوے دی او

د دے نه مخکښې د پیپلز پارټۍ په وخت کښې هم ضمنی الیکشن شوے وو، خه د اپوزیشن د معزز ممبرانو صاحبانو احترام کومه او دا ورته د دے اسمبلۍ په فلور باندے چیلنج کومه چه دوی دے مونږ ته اوښئی چه اوس په ایبټ آباد، مردان او پیښور کښې کوم ضمنی الیکشن شوے دے، په هغے کښې دے موجوده حکومت د رولز، ریګولیشنز نه علاوه یوه کهمبه یا یو ټرانسفارمر هم چا له ورکړے دے؟ د تیر حکومت د فیډرل ډیپارټمنټ، سوئی ګیس، ګیس اینډ آئل خبره دوی اوکړه چه د دوی روړ ئې منسټر وو او د فیډرل ډیپارټمنټ، واپډا چه د دے صوبے سابقه چیف منسټر صاحب څنګه په خپل ضمنی انتخاباتو کښې په کومه طریقه استعمال کړے ده، هلته چه کله الیکشن به اُوشو نو په هغه کښې د پیپلز پارټۍ امیدوار شکست اوخوړو او بیا به ئې ترے هغه کهمبے اوړلے نو هغه وخت کښې به خلق راووتل او هغه کهمبے به ئې ایسارے کړے۔ دا د دے صوبے د خلقو په نظر کښې ده او په معلوماتو کښې ده۔ خه تاسو ته د دے اسمبلۍ په فلور باندے تسلئی سره او په یقین سره وایمه چه نن هم د آفتاب خان شیرپاؤ په حلقه کښې د اتیاؤ نه زیاتے ټرانسفارمرے پرتے دی او مونږه دا مسئله هم د واپډے سره اوچته کړے ده او خه تاسو ته دا خبره کوم چه دا هغه غلطه پالیسی وے چه د بائی الیکشن د ګټلو د پاره او په غلطه طریقے سره ګټلو د پاره د دیر بالا یو سب ډویژن د پاره هغوی د ضلعے اعلان اوکړو یعنی د دے خبرے سره د حکومتونو دا کار وو چه د خلقو د مفادو د پاره، د خلقو د سهولت د پاره هغه د داسے منصوبے یا داسے اقدامات اوکړی چه د هغے نه خلقو ته ریلیف ملاؤ شی۔ شانګله پار ضلع چه کومه ده، څنګه په کومے طریقے سره د بائی الیکشن په End کښې د الیکشن نه یو ورځ وړاندے د

هغے دا اعلان اوشو او یو طرف ته خو خلق د محکلو اوبه غواړی خو اوبه نشته، روډ نشته، بجلی نشته او بل طرف ته حکومت ورته اووے چه خه الیکشن گټمه، خه درته ضلع جوړومه یعنی Priority د یو حکومت وی، اولیت وی د مسئلو چه دے تیر شوی حکومت د عوامو د مفادو د پاره، چه مونږه کله تلو، د مسلم لیګ) او د عوامی نیشنل پارټئ حکومت چه کله په کومے طریقے سره رخصت کړے شو، هغه وخت کښں د دے صوبے اقتصادی حالت څه وو؟ مونږ دوی ته خزانے کښں څه پریښیو - نن درے کاله پس چه مونږ ددوی کوم خزانه پریښے ده دا په کومه طریقو باندے دا خه معزز ممبر ته ستاسو په وساطت سره هغه خلق چه د هغے ذمه وار دے او نن راپسے مونږ نه دا پښتنه کړی - خه ترے پښتنه کول غواړمه ستاسو په ذریعے سره چه دا موټر وے چه دا لاهور نه نواز شریف راروانه کړله او بیا چه نواز شریف دا موټروے راروانه کړه او دا منظوره شوه دا لنډی کوتل پورے او دا د نواز شریف په دورکښں چه دا باړیاں نه تر دے کاغان پورے Dual carriage سړک دا هغوی په وخت کښں سټارټ شو او دا د درگئی نه تر کالام پورے هغه موټر وے دا Dual carriage چه کوم دے دا ده هغوی په وخت کښں منظور شوو او چه حکومت بدل شوو هغه وخت پیپلز پارټی حکومت دغه منصوبے ډرافټ کړے نو خه ستا سو په وساطت سره سلیم سیف الله صاحب نه ،خما مشر دے خه ترے پښتنه کوم چه تا پدے احتجاج اوکړو تاسو پدے بیان ورکړو ستاسو ددے صوبے چیف منسټر صاحب چرته دا خبره اوکړله چه دا خمونږه خپل حکومت دے پیپلز پارټی بینظیر مرکزی حکومت نه دا تاسو مطالبه اوکړه چه دا موټر وے چه تاسو دلاهور نه اسلام آباد پورے جوړوے د پیښور او ددے

صوبے موټروے ولے ډرافټ کوے۔ خه وایمه چه دا اعزاز چه کوم دے دا میاں نوازشریف ته حاصل دے چه هغوی ددے صوبے د مفاداتو دپاره چه کوم اقدامات کړی دی هغوی په وجه خمونږه هغه Dificit بجټ چه کوم دے هغه خمونږ سر پلس بجټ شوو۔ دا د 1973ء آئین کښ ددے گارنټی وه چه ددے صوبے د بجلی رائلټی چه کومه دا هغه په دے صوبے ته ورکړے۔ نو په دوی کښے دومره همت پکار دے خما دا خبره ووری۔

(قطع کلامی)

<u>جناب سلیم سیف اللہ خان</u>:۔ جناب سپیکر ! پوائنټ آف آرډر۔ په دے باندے به مونږ ه هم خپل اظهار خیال بیا کول غواړو نو که منسټر صاحب خبرے ډیرے اوکړے اوس epeatition R کښ روان دے۔ددے نه بعد مونږ به هم Personal explenation I would also like .

<u>وزیر بلدیات</u>:۔ esY بالکل جی دا داسے مسئلے دی چه -----

<u>جناب سلیم سیف اللہ خان</u>:۔ ما نیم منټ اوونیل هغه وخت خو د اوونیل چه نیم منټ خبره مه کوه اوس یو گهنټه تقریر نے اوکړو۔

وزیر بلدیات:۔ چونکه تا داسے مسئله اوچته کړه چه خه د صوبے خلق او دا معززممبران چه دلته نوے راغلے دی چه دا په دے خبر کړمه چه تاسو سره اختیار وو دا چه نن ما نه کوم سوال پښتنه کوے څان نه پښتنه اوکړه کنه۔ دا فیډرل ډیپارټمنټ تاسو سره اوو۔ ددے فیډرل ډیپارټمنټ ستا رورددے مشر وو، ددے فیډرل ډیپارټمنټ د واپډے اختیار تاسو سره وو۔ -خه دا پښتنه کومه چه دا د واپډے رائلټی چه کومه ددے صوبے په آئین کښ مونږ ته تحفظ راکړے شوے وودا د نوازشریف دوخت نه پس یا د نوازشریف دوخت نه

مخکښې ولے نه دے ورکړے شوے ـ بیا دا چه دے په یو سو خاصو ضلعو کښې په هغه بانی الیکشنو کښې په دیر کښې په ایبټ آباد کښې په دے چارسدے کښې په خاص د آفتاب خان شیرپاؤ په حلقے کښې دا دومره د کروړونو روپے بجټ دا واپډے محنګه استعمال شوے دے ـ ددے جواب خو قوم غواړی د تاسو نه مونږ خو دغه وخت کښې په دے اسمبلی کښے نه تلخی پیدا کوو ـ مونږه په دے اسمبلی مونږه هغه ټولی خبرے روانے دی خه ستاسو په ذریعے سره د خپلے صوبے ټول خلق او ممبران او دحکومت دا اعاده کړل غواړمه چه مونږه هغه غلط کارونه چه کوم دی د هغے تحقیقات دهغے پښتنے کولے نه قلار نه یو مونږ به انشاء الله هغه خلق کیفر کردار ته رسو او هغه خلق به دے خلقو ته مخامخ کوو او دا به ثابتوو (تالیاں) انصاف نه ډک احتساب چه کوم دے ددے ضرورت دے ـ خه ددے ټولو ممبرانو ته چه کوم دحکومتی ممبران چه نن پاسی دا خبره کنے خمونږ ددے صوبے دا اسمبلی چه کوم حکومت دلته کښې ناست دے دا د ډیموکریټک اود دےجمهوری هغه سټرکچر چه کوم دے دهغے احترام مونږ کوو ـ مونږ خپل ممبران نن چه پاسی خبره کنے ـخه د اپوزیشن چونکه کمی ده او د اپوزیشن نه بغیر دا اسمبلی چلیدے نه شی اپوزیشن نه بغیر حکومت چلیدے نه شی نو خمونږ دا ممبران په دے مجبوره دی که چرته دا خبره هغوی او نه کړی نوددے صوبے هغه مسائل چه هغه د حکومت د نظر نه پټ پاتے شی نو مونږ دا اجازت خپل ممبرانو ته ورکړے دے چه دوی دے پاسی هغه مشکلات ے بیان کړی ـ خه ستاسو په وساطت سره خپل هغو ممبرانو ته دا خبره کوم چه په کوم خانے کښې ټرانسفرمرے پرتے دی غیر قانونی طور سره کوم خانے کښې بجلی کمبے پرتے دی غیر قانونی طور سره ز مونږه دا مسئله

ده چه چیرمین واپډا او دفیډرل منسټر واپډا سره دا مونږ اوچتوو ډیر زر به مونږ ددے خبرے انتظامات کوو اود انصاف مطابق خو چه کوم انصاف دا تیر شوی حکومت او خاص طور باندے مرکزی محکمے چه نن نے مونږ نه پښتنه کوی چه دے صوبے سره نے کړے دے د هغے جواب چه کوم دے د هغے مونږه جواب نه غواړو د هغے به مونږ پوښتنه کوو۔ (تالیاں)

ملک جہانزیب خان، جناب سپیکر ------

جناب سلیم سیف اللہ خان، میں تو پہلے جب آدھا منٹ مانگ رہا تھا تو فرید خان صاحب نے ----

جناب سپیکر، تاسو یو منټ صبر اوکړئی جی، هغوی مخکښے پاسیدلے وو په Personal explanation باندے۔

جناب سلیم سیف اللہ خان، میں زیادہ وقت نہیں لوں گا۔ جناب والا، یہ ایک روایت بن گئی ہے کہ جو بھی حکومت آتی ہے، وہ کہتی ہے کہ پچھلی حکومت نے خزانہ خالی کر دیا ہے، ہم کیا کریں؟ ایک زمانے میں تو یہ بھی بہانہ تھا کہ جی 8th amendment ہے۔ چلیں شکر ہے کہ وہ مسئلہ تو حل ہوا، کم از کم یہ بہانہ تو نہ رہا کہ جی ہمارے پاس تو وہ اختیارات نہیں ہیں۔ میں اپنے فاضل ممبر کو معین قریشی صاحب کے 93 کے اس Statement کا حوالہ دینا چاہتا ہوں جس میں انہوں نے اپنی تقریر میں یہ کہا تھا کہ پچھلی حکومت نے اس ملک، پاکستان کو دیوالیہ کر دیا۔ اگر ان کا حافظہ کمزور ہے تو وہ Statement میں ان کو فراہم کر سکتا ہوں۔ ہر حکومت جو آتی ہے، وہ یہی کہتی ہے کہ جی پچھلی حکومت نے بربادی کر دی ہے اور اب تو پچھلی حکومت نے گندم بھی ختم کر دی ہے، پچھلی حکومت نے آٹا بھی ختم کر دیا ہے -------

وزیر بلدیات، جناب سپیکر صاحب! خه یو عرض کول غواړم۔ خه په پوائنټ

آف آرډر باندے خبره کومه۔ خه دا وایمه چه ما خبره کړے ده ------

(شور)

جناب سلیم سیف اللہ خان، جناب سپیکر! میں یہ بھی عرض کرونگا کہ مجھے فخر ہے کہ انور سیف اللہ خان میرے بھائی ہیں' میں ان سے کہتا ہوں کہ جا کر ریکارڈ دیکھیں کہ انہوں نے اپنے وقت میں سوئی گیس کا کتنا فنڈ صوبہ سرحد پہ لگایا اور کتنا فنڈ باقی پاکستان پر لگایا۔ یہ ان کے دور میں ڈیویلپمنٹ فنڈ پنجاب اور فرنٹیئر کا برابر کیا گیا' 50% پنجاب پر لگا اور 50% صوبہ سرحد پر لگا۔ ان کے دور میں یہ کوہاٹ اور ملاکنڈ وغیرہ میں گیس کی پائپ لائنیں شروع ہوئیں جو کہ آج بند ہوگئی ہیں۔ (تالیاں)

میں تو جو بات کر رہا ہوں تو ان کے حق کی بات کر رہا ہوں۔ کیا یہ نہیں چاہتے ہیں کہ اس صوبے میں ترقی ہو' کیا یہ نہیں چاہتے ہیں کہ یہاں پر سڑکیں بنیں؟ موٹر وے کی بات کرتے ہیں' ہم سمجھتے ہیں کہ اس وقت سب سے زیادہ ضروری' موٹر وے سے زیادہ' انڈس ہائی وے ہے' چار سو کلومیٹر کا فرق کم ہوتا ہے۔ آپ کا جو موٹر وے ہے' وہ پاکستان کی حکومت فنڈ کر رہی ہے اور آپ کا جو انڈس ہائی وے ہے' وہ جاپان کی حکومت فنڈ کر رہی ہے۔ آپ اس پر کیوں توجہ نہیں دے رہے ہیں؟ کیا ہمیں یہ نہیں چاہئے؟ ذرا معلومات تو حاصل کریں' ایسے ہی اٹھ کہ تقریریں شروع کرنا' یہ تو بڑا آسان ہے۔ جناب' احتساب کیلئے ہم تیار ہیں' ہم کسی سے گھبرانے والے نہیں ہیں۔ ضرور احتساب کیجئے' میرا احتساب کیجئے' میں تیار ہوں ہر قسم کے احتساب کیلئے۔ یہ آپ کس کو دھمکی دے رہے ہیں؟ ہم بھی پختون ہیں۔ یہ نہیں ہے کہ ہم باہر سے آئے ہیں ---------

جناب سپیکر، یو بل ایډرس کومه جی۔

جناب سلیم سیف اللہ خان، ہاں جی' جناب والا' صرف یہ دھمکیاں کہ ہم احتساب اور یہ ــــ تو کیجئے احتساب' آپ کو کس نے منع کیا ہے؟ آپ تو حکومت میں ہیں' آئیے احتساب کیجیے

لیکن میں نے یہ کہا کہ آج آپ کے جو فنڈز ہیں صوبہ سرحد کیلئے، کیوں سوئی گیس کی پائپ لائن پر کام بند ہوچکا ہے، کیوں بجلی کے کام بند ہوچکے ہیں جبکہ اور صوبوں میں ہو رہے ہیں؟ آپ معلومات حاصل کریں اور پنجاب، جہاں پر سرپلس گندم ہے، کے وزیر خوراک تو کراچی میں بیٹھے ہوئے ہیں، نواب شاہ میں گندم پیدا کر رہے ہیں اور ہمارے وزیر خوراک کی یہاں پر بہت مصروفیات ہیں، اسلئے کیونکہ یہاں پر تو آٹے کا بحران ہی نہیں ہے۔ یہ تو ایسے ہی اخبار والے لکھتے ہیں، کوئی بحران نہیں ہے۔ تو جناب والا، ہم بھی یہ چاہتے ہیں کہ یہ صوبہ ترقی کرے، یہ ملک ترقی کرے۔ ہم پہلے بھی یہ عرض کر چکے ہیں کہ حکومت کی ہر اچھے کام میں ہم نے حمایت کی ہے، 58(2)(b) کا جو کام ہوا ہے، ہم نے بھی میاں نواز شریف کو اس پر مبارکباد دی ہے۔ جو اچھے کام ہوں گے، ہم ضرور اس پر مبارکباد دیں گے۔ ہم میں اتنا Moral courage ہے لیکن جہاں پر غلط کام ہوتے ہیں، آپ خود دیکھ رہے ہیں کہ آپ کے اپنے ممبران چیخ رہے ہیں کہ بھئی کام نہیں ہو رہا ہے، کام نہیں ہو رہا ہے، تو ہم آپ کو صرف یہ مشورہ دے رہے ہیں کہ آپ جا کر باقی صوبوں میں بھی تو دیکھیں کہ وہاں پر بھی سارے کام بند ہیں یا وہاں پر ہو رہے ہیں؟ اس پر آپ ذاتیات پر اتر آتے ہیں۔ میری اتنی گزارش ہے کہ ہم میں تھوڑی سی قوت برداشت ہونی چاہئے اور ہماری یہ پالیسی نہیں ہے کہ Just for the sake of criticisim. ہم بھی یہ چاہتے ہیں کہ یہاں بجلی آئے۔ بجلی یہاں اس صوبے کی پیداوار ہے، ہمارے لوگوں کا بھی کچھ حق ہے اور وہ حق ہمیں ملنا چاہئے۔ شکریہ جناب۔

<u>جناب احمد حسن خان</u>، جناب سپیکر! دا مسئله چه کومه جهانزیب خان وړاندے کړه، خما دا ډیوټی ده، خما دا په فرائضو کښې راځي او مونږ د ملاکنډ ډویژن نه ممبران الحمد لله د سیاسی سوچ نه بالا تر د علاقے د ترقئی سوچ کړے دے او مونږ همیشه دے رونړو تا دا وئیلے دی چه -------------

جناب سپیکر، د جمعے ورخے ته کتل پکار دی۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! خو صرف عرض دا دے چه د هغوی کومه مسئله ده، هغه حل نه شوه۔ خمونږ معزز رور، جناب فرید خان olitical P scoring کوشش اوکړو، د دے خبرے دلته هیڅ ضرورت نه وو۔ اګرچه خه دا خبره منم چه د هغوی د خبرے په سلسله کښ د نجم الدین خان جواب هغوی لږ Provoke کړل او د هغے نه صورتحال څه بل شانتے جوړ شو۔ خو جناب سپیکر، یوازے دا خبره نه ده چه د ضمنی الیکشنو په حواله سره هلته کښ ټرانسفارمرے او ستنے پرتے دی او هغه نه لګی۔ د دے خبرے بهادر خان ګواه دے، د دے خبرے جهانزیب خان ګواه دے چه د جونیجو صاحب د وخت بعض سکیمونه ncomplete I پراته دی۔ د بجلی په وجه سکولونه Incomplete پراته دی، هسپتالونه Incomplete پراته دی۔ د جونیجو صاحب پانچ نکاتی پروګرام تحت چه کوم کارونه دی، هغه روستو نه دی مکمل شوی۔ د پیپلز پارټی د پیپلز پروګرام تحت چه کوم کارونه دی، هغه روستو نه دی مکمل شوی۔ جناب سپیکر، دغه شانتے که د بل حکومت کوم کارونه دی هغه روستو نه دی مکمل شوی۔ مسئله د بهادر خان، مسئله د جهانزیب خان بله د هغوی مسئله ده، دلته کښ په دے Political scoring کوی۔ د دے نه څوک نه دے خبر چه دوی نوکری نشی ورکولے، دوی د ملازمتونو نه خلق اُوباسی، دوی ترقیاتی کار نشی کولے، ترقیاتی کار بندول غواړی او بند دی اودا وخت حالت دا راغلے دے چه نوکری نشی ورکولے، ترقیاتی کار نشی کولے، ترقیات بندولے شی، په خلقو باندے نے اوس رزق بند کړو۔ د دے نه دوی انکار کوی؟ جناب سپیکر ----------)

(قطع کلامی)

جناب احمد حسن خان، پوائنټ آف آرډر- څه صرف دا عرض کومه، خمونږه مسئله دا ده نن په دے صوبه کښ په سونو پرائمری سکولونه د مختلف حکومتونو Incomplete پراته دی، ستاسو په حلقه کښ به وی- جناب سپیکر، خما یو سوال به راشی تاسو ته- مونږ امداد کول غواړو د دوی سره د اپوزیشن کردار په دے شکل کښ چه مونږ د عوامو د بے چیننی او تکلیف طرف ته د دوی خیال راوګرزو او دوی په هغے باندے غور اوکړی، مونږ ته به هم فائده اوشی او دوی ته به هم فائده اوشی-

ملک جهانزیب، پوائنټ آف آرډر جی------

جناب احمد حسن خان: هلته کښ کومے ستنے پرتے دی --------

ملک جهانزیب، خه جی دا عرض کوم- پوائنټ آف آرډر جی------

جناب احمد حسن خان، په هغے باندے جناب سپیکر، دوی د هغه ضمنی الیکشنو نه خبر نه دی-

جناب سپیکر، یو سیکنډ صبر اوکړئی-

ملک جهانزیب، دا خو جی تاسو د تقریر موقع ورکوئی چه مونږ هم څه اووایو-

جناب احمد حسن خان، تقریر چه څومره فرید خان کړے دے د هغه نه ما ته څلور چنده زیات حق حاصل دے جناب سپیکر، که نه هغه له هم نه دی ورکول پکار؟ کله چه څه د روایاتو او رولز خبره کوم نو هلته بیا دا مسئله راځی جناب والا، خو دا مسئله، د فرید خان د دومره اوږد تقریر کولو نه په آئین، نه په قواعدو او نه په روایاتو کښ څه ګنجائش وو، تاسو مهربانه یئی، همدرد

نیی، د لوے زړه مالک، سمندر دل شخصیت نیی، تاسو ورله اجازت ورکړو که مونږ د پاره هم د هغے همدردے مظاهره کونی کوم چه تاسو د هغه د پاره کړے ده۔ جناب سپیکر صاحب، یوازے د ضمنی الیکشن خبره نه ده، د بهادر خان په حلقه کښ خو ضمنی الیکشن نه دے شوے۔ جناب سپیکر، په چه نومبر باندے حکومت ختم شوے دے او بهادرخان رور دے دلته کښ اووانی، هغے ورځے نه واخله تر ننه پورے چه په کوم لاتن باندے کار روان وو، هغه په هغه ځائے باندے بند پاتے شوے دے۔ لاندے چه کومه بیوروکریسی ده، لاندے چه کوم د محکمے افسران دی، هغوی د دے موقعو نه فائده اخلی۔ دلته بیا مونږه دا جهګړے شروع کړو او مونږ بیا یو بل ته دا وایو چه د هغه حکومت دا کار دے او د دے حکومت دا کار دے۔ نن خمونږه مسئله هلته دا ده چه ستنے ولاړے دی، تار پرے نه راښکلے کیږی۔ دوی دا اووے چه مونږ نے تحقیقات کوو۔ که د قانون نه خلاف څه کارشوی وی، جناب سپیکر، خه به تاسو ته دا درخواست اوکړم او دا په ډیره عاجزئی سره تاسو ته کوم او په دے،د ے دا حکومت عمل اوکړی که ځما په وینا یو افسر غیر قانونی کارکړے دے نو چه څومره خه ذمه وار یم نو دومره ذمه وار هغه افسر هم دے جناب سپیکر د هغه نه هم تپوس کول پکاردی چه ولے دا کار نے کړے دے، هغه ولے دے انجام ته رسیدو او که نه هغه سرکاری افسر پرون ځما تابعدار وو نو ما ورته زنده باد وانیلو، نن د ده تابعدار دے نو دے به ورته زنده باد وائی۔ دا ډیرے خبرے دی او جناب سپیکر د ده چه دوه فته ژبه ده او په هغے باندی یقین لری نو د بل د لس فته ژبے د هم خیال ساتی، هغه هم خبره کولے شی۔ مونږه په دے اسمبلی کښ هر قسم جائز تعاون کولو ته تیار یو او د صوبے د حقوقو خبره او د

صوبے د حقوقو په سلسله کښې دلته اپوزیشن چه خمونږ سره کوم امداد کړے دے، نن خمونږ لیډر آفتاب خان نشته دے د هغه په Behalf په دے صوبے کښې چه د اپوزیشن ملګرو___ حالانکه هغه په هغے پوزیشن کښې نه وو په کوم کښې چه نن مونږ په کمزور ترین پوزیشن کښې یو، دا دے لحاظ سره څنګه محترمه بی بی صیبے اوفرمائیل چه دا خسته حال اپوزیشن دے، خسته حال په عددی شکل کښې خو جناب سپیکر، د عوامو د حقوقو د پاره د آواز پورته کولو په سلسله کښې مونږ مالا مال یو۔ چه څوک خبره کوی، مونږ د جواب ورکولو حق لرو او جواب به ورکوو۔ تهینک یو مسټر سپیکر۔

وزیر بلدیات، جناب سپکر صاحب، چونکه دا خما د خبرے جواب دے------

(شور)

حاجی بهادر خان، خه یوه خبره کوم جی ------ (شور)

Mr. Najmuddin Khan: Personal explanation, Sir..........

(شور)

ملک جهانزیب، خه یوه خبره کوم جی------ (شور)

Mr. Najmuddin Khan: Personal explanation, Sir..........

(شور)

ملک جهانزیب، جناب سپیکر صاحب، یو منټ ------ (شور)

جناب سپیکر، دا یو منټ ---------

ملک جهانزیب، خه معزز ممبر، ملک جهانزیب -------- (شور)

جناب نجم الدین خان، معزز ممبره، کینه کنه۔

ملک جهانزیب، لږ صبر اوکړئی، مونږ له هم لږ وار راکړئی که وروستو ناست

یو خو حق مو شته دے د خبرے -----------

جناب سپیکر، دا ټائم خو ختم شو ستاسو په دے وارونو باندے۔ اوس په Personal explanation باندے هغه پاسی، هغه پاسی----

وزیر بلدیات، جناب سپیکر صاحب، خه ستاسو او د معزز اسمبلئی د ممبرانو زیات وخت نه اخلم، خما په خبره که اپوزیشن ملګری خفه کیږی نه، خه به ورته اووائم چه خما مطلب دا نه وو چه مونږ تاسو خفه کړو۔ ریکارډ درست ساتلو د پاره خه یو دوه خبرے کومه۔ خه به ستاسو ډیر مشکور یم چه تاسو ما له د دے اجازت راکړنی-----------

جناب نجم الدین خان، سر، خه په Personal explanation باندے خبره کومه۔ منسټر صاحب خبره اوکړه خما متعلق جی، د ډیر د ضمنی انتخاباتو خبره ئے اوکړه نو خه دا عرض کوم چه منسټر صاحب هم خبرے اوکړے، جهانزیب خان هم خبرے اوکړے --------------

ملک جهانزیب، چونکه دا تعلق خما سره دے نو ما له هم لږه موقعه راکوئ که نه جی؟ دا دا احمد حسن خان او د فرید طوفان صاحب خبره خو نه ده۔

جناب شعیب خان، پوائنټ آف آرډر---------- (شور)

جناب سپیکر، لږه مهربانی اوکړنی، نمبر په نمبر ----------

ملک جهانزیب، دا خبره خو خما د تحریک نه روانه شوے ده او د هغے وضاحت او نه شو -----

جناب نجم الدین خان، پوائنټ آف آرډر سر۔ سر، دوی لږ کینه ونی جی چه لږه خبره واورنی، خیر دے چه مونږ په اپوزیشن کښې یو، مونږ دا درخواست کوو چه خبرے اوریدو د پاره ----- (شور)

جناب سپیکر، مہربانی اوکړئی جی تاسو لږ تشریف کیدنی--- (شور)

جناب نجم الدین خان، خما عرض دا دے جی چه دا منسټر صاحب څه وئیلی دی د ترینڼ)، جی خما خیال دے ------------

جناب سپیکر، تجویز شوے دے کنه جی، تجویز شوے دے۔

جناب نجم الدین خان، سر، تاسو حاجی عدیل صاحب ته اووئیل د دغے متعلق چه دوی پوهه کړی، خو خما خیال دے جی شپږ میاشتے ترینڼ) پکار دے۔ دوی له یو طریقه کار جوړ کړئی چه ترینڼ) اوکړئی۔ سر، څه جی په Personal explanation باندے خبره کوم -----(شور)----- څه درخواست کوم سر، دوی جی د ضمنی انتخاباتو ذکر کوی د دیر متعلق جی، په هغے کښې دا خبره کوی د ضلع متعلق منسټر صاحب اووئیل، د ضمنی انتخاباتو د بجلئی متعلق اووئیل، څه صرف دا درخواست کوم چه دوی کوم خانے وائی، تاسو په خپل لیول باندے د هغے تپوس اوکړئ، دا بالکل دوی چه کومه پروپیګنډه لګولے ده که هغه پروپیګنډه ټهیک وی چه د ضمنی انتخاباتو کومه خبره وه نن بیا څه ایم-پی-اے یم، په دے خانے کښې ناست یم، اوس هم په دے حالاتو کښې، په دے دهاندلے کښې چه کم وخت دهاندلی شوی ده، څه منتخب شوے یم او راغلے یم او په دے اسمبلئی کښې ناست یم----

جناب شعیب خان، جماعت اسلامی ته دُعا کوئی چه دلته ناستی ینی -------

جناب نجم الدین خان، خما عرض دا دے جی چه د ضلعے متعلق ---------

جناب سپیکر، دا جی ستاسو Explanation راغے که تاسو هغه خل هم ګټلے وه نو تاسو اوس بیا او ګټله۔

جناب نجم الدین خان، سر، چه څه خپل وضاحت اوکړم، ما جی خپل

وضاحت ته پرېښودل پکار دي او که نه م پرېږدي او دوی اپوزيشن دغه کول غواړي ------ (شور)

ملک جهانزيب، جناب سپيکر، پوائنټ آف آرډر جي۔

جناب نجم الدين خان، او سر، تاسو نه خمونږ توقعات دي، تاسو نن د انصاف په کرسئ ناست يئ---- (شور)

جناب سپيکر، داسې کار دے جي، گورئ جي تاسو ته يوه خبره اوکړمه جي ----- (شور)---- تاسو مهرباني اوکړئ، گورئ لږ د رولز پابندي کوئ۔ دا ولے-----(شور)----- خو Personal explanation تاسو ورکړو، بس هغه Accept شو----

جناب نجم الدين خان، سر، ما پوره کړے نه دے کنه -سر، خه درخواست کوم، سر، منسټر صاحب نيمه گهنټه تقرير اوکړو ---------

جناب سپيکر، نو منسټر صاحب خو---- (شور)

جناب نجم الدين خان، نو هغه په کوم ليول اوکړو؟ هغه د سوال، جواب ورکړو خه د تحريک جواب ورکوم۔ خه درخواست کوم جي هغه سياسي تقرير اوکړو ---------- (شور)

جناب سپيکر، ما وے جي تاسو مهرباني اوکړئ يو کس ته ما فلور ورکړے دے بل کس مهرباني اوکړئ، تشريف کيدئ --------- (شور)

جناب نجم الدين خان، مونږ پرېږدي نه جي خبرے ته ---- (شور)

جناب سپيکر، تاسو يو منټ کيېنئ جي، فلور ما دے---- (شور)

وزير بلديات، تاسو ما له فلور راکړے دے------- (شور)

جناب سپیکر، تاسو جی اوکړو، هغه خپل Explanation مو اوکړو کنه جی۔
بیا که ټانم وو بیا پاسئی جی، تشریف کیدنی جی -------- (شور)

وزیر بلدیات، جناب سپیکر صاحب، دا مسئله ------ (شور)

جناب نجم الدین خان، خه سر، ستاسو په حکم باندے کینم، خما دا درخواست دے جی ------- (شور)

جناب سپیکر، ډیره مهربانی جی، ډیره مهربانی۔

ملک جهانزیب، نجم الدین خان، که ته خپلے خبرے پټول نه غواړے نو بیا کینه چه خه ستا د خبرو صحیح جواب اوکړم۔ جناب سپیکر ----

(شور)

وزیر بلدیات، جناب سپیکر صاحب، ټهیک شو، ستاسو د حکم مطابق خه دا په ریکارډ راوستل غواړم ریکارډ درست کولو د پاره د حکومت د طرف نه خبره راتله چه خلق، ممبران خبره اوکړی، حکومت خبره نه کوی نو خلق به څنګه خبریګی؟ سلیم صاحب او احمد حسن صاحب ستاسو په Through چه کومے خبرے دے هاؤس ته کیښودے، هغه درست کولو د پاره، د هغوی د غصه کولو د پاره یا د هغوی د خفه کولو د پاره خه دا خبره نه کومه، خه وایمه چه احمد حسن صاحب ټهیک وائی چه مونږ نوکری نه شو ورکولے څکه چه دے خبر دے۔ دے ټهیک وائی چه خمونږه ډیویلپمنټل کارونه او نه شول، دوی پریښی څه دی؟ دا چه نن نوکری نه شو ورکولے دا د چا د لاسه؟ خه دا خبره کومه چه سلیم سیف الله خان صاحب چه کومه خبره اوکړه، انور سیف الله خما هم عزیز دے، دے هم خما عزیز دے، د دوی د ذات سره خما رشته ده، خو د سټیټ د دغه ساتلو د پاره که ما د سیمنټو کارخانه جوړه کړے وے په

کرک کښې نو ما به ورله سوئی گیس راوستے وے۔ دا داسے خبرے دی چه څه دا پوښتنه کومه چه د بے نظیر بی بی په حکومت کښې د دے صوبے د هغه پراجیکټ اربونه روپئی بندے شوے نو هغه وخت کښې دا خلق په حکومت کښې ناست وو، موټر ویز ضروری دے، اندس هائی وے ضروری دے او د درگئی نه تر کالام پورے روډ ضرورے دے، د مری نه تر کاغان پورے روډ ضروری دے، دا پراجیکټ چه کوم وو دا چه پیپلز پارټی هغه وخت کښې فیډرل ډیپارټمنټ، محکمے بدله ولے نو هغه وخت چه دوی په حکومت کښې ناست وو، دوی هغه وخت کښې پوښتنه ولے اونه کړه؟ څه دوی سره دا خبره ـــ مونږ هم ورسره تعاون کړے دے، اوس دا خواست کول غوارمه د اپوزیشن نه چه رونړو ستاسو د مفاداتو او د دے صوبے د خلقو د مفاداتو دا حکومت ذمه داری ده، مونږ به ستاسو احترام کوو، مونږ هم تاسو نه داسے توقع ساتو چه مونږ په اپوزیشن کښې وو، تاسو سره مو ملگرتیا کړے وه، نن به تاسو مونږ سره ملگرتیا کوئی خو د کمزوری اپوزیشن دا مطلب نه دے چه هغه دے راپاسی او غیر ضروری او داسے الزام تراشی د اوکړی چه د هغے څه بنیاد نه وی۔ صرف دومره خبره څه کول غوارمه نن جنرل نوکرئی نشته هغه هم د دوی د حکومت د لاسه نن که په دے صوبے کښې د غنم کوم قحط دے څه دا وایم چه -------------

جناب سپیکر، خما دا خیال دے چه د حکومت هم دا خواهش دے چه که څه آرډیننسیز Lay کړی چه هغه هم په ځائے پاتے شی۔ ټائم ختم شو جی مهربانی اوکړئ Explanation کافی اوشول۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! په سابقه حکومت کښې خپلے کمزورئی

دی۔ بهاری میندیټ نن د دوی د غاړے دے، یو دغه جوړ شوے دے جناب سپیکر، په درے میاشتو کښ یو هم حکومت دومره نه دے ناکامیابه شوے۔ جناب سپیکر، تا ته پته ده ------ (شور)

جناب سپیکر، بس جی احمد حسن خان، دا چیپټر کلوز شو۔ بس ټولو خپل خپل Explanation ورکړو جی----- (قطع کلامی)

ملک جهانزیب، د دے خبرے جی خه دا عرض کومه چه خما د تحریک نه خبره شروع وه او ما ته ټائم نه راکړے کیږی نو ما له بیا دوه منټه ټائم راکړنی جی۔ نو دا خو تاسو---------

جناب سپیکر، بس جی، مهربانی اوکړنی جی، بس اوشو جی ---- (شور)

جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی و آبنوشی)، ما پخپله په دے فلور آف دی هاؤس دا خبره اوکړه چه دا منصوبے غلطے طریقے سره دوی سټارټ کړی وے، لس لس کاله اوشو منصوبے پاتی دی او مونږ کوشش کوو چه دا منصوبه جات ختم کړو------- (شور)

ملک جهانزیب، یو خو خما دا درخواست دے جی، ستاسو نوټس کښ خه دا خبره را ولم چه تاسو دا خلق کینولی دی، دا د حروف تهجی په دغه باندے نه دی ناست۔ چه کوم مخه ورخلق دی هغه دے مخکښے کینولی دی، مونږ گورے دومره بے مخه نه یو، خیر دے که د دیر یو، مونږ له وروستو دومره کینول نه وو پکار۔ اوس مونږ له تاسو ټائم هم نه راکوئی۔ افسوس دا دے که خه د بیک ورډ ایریا سره تعلق لرم خو خه د دے عوامو یو ممبر یم، ما ته دا حق حاصل دے چه ما ته د خبرو موقع راکړنی-------- خبره خما په تحریک شروع شوی وه چونکه خه په دے خبره باندی افسوس کومه چه د ټولو نه

وروستو یے دیر واله کینولی یو او دا د حروف تهجی بالکل هغه خیال هم نه دے ساتلے شوے او اوس مونږ ته پتانم هم نه میلاویږی۔

جناب سپیکر، دا یو منټ واورئی جی، لږ رول 7 اولولئی، حروف تهجی چرته نشته۔ څه مهربانی اوکړئی، رومیے خان پوهه وئی نو بیا یوه خبره کوئی۔ رول 7 لږ اولولئی او بیا په هغے عمل کول دی۔ تشریف کیدئی جی مهربانی اوکړئی۔ (شور)

ملک جہانزیب، بیا جی دے وروستو کسانو له نمبر ورکوئی چه حروف تهجی نشته۔ (شور)

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! میں پوائنٹ آف آرڈر پر ہوں جی۔ اس سے قبل کہ یہ فنانس بل پیش کیا جائے جناب سپیکر، چونکہ بار بار یہ کہا جاتا ہے کہ ایوان کے ممبروں کی ٹریننگ ہو، اس بل کے ساتھ اگر وہ اوریجنل بل جس میں ترمیم کی جا رہی ہے، بھی انکلوز کیا جاتا تو پتہ چلتا کیونکہ دیکھئیے یہ سیکشن میں لکھا ہے کہ "Clause as shall be 'deleted" "Clause shall as" کیا ہے؟

جناب سپیکر، څه پوهه شوم جی، څه تاسو له جواب درکوم۔ دا خبره هغوی ته مونږ پوائنټ آوټ کړے ده او د دے د پاره درے ورځے پکښے مو مهلت کیښو، دوی به هغه سپلانی کوی تاسو ټولو ته، Extracts به درکوی جی، هغه م ورسره خبره کړے ده جی۔ دے د پاره دا تشه Lay کیږی او Passage یا دغه ته نه راځی۔ Within three days به تاسو ته د هغے دغه اوشی جی۔

سردار غلام نبی، انہوں نے وہ دیا ہوا ہے، ساتھ اوریجنل بل بھی لیکن وہ فوٹو سٹیٹ غلط ہے۔ اس پہ کوئی سمجھ نہیں پڑتی ہے تو صحیح قسم کی فوٹو سٹیٹ دیں۔

آرڈیننس ہا کا ایوان کی میز پر رکھا جانا

Mr. Speaker: Hon'ble Minister for Law and Parliamentary Affiars NWFP, to please lay on the table of the house the NWFP Finance Amendment Ordinance, 1997.

Mr. Bashir Ahmad Bilour (Minister for Irrigation): Thank you very much. Mr. Speaker, Sir, on behalf of Minister for Finance, I beg to lay before the House the North West Frontier Province Finance (Amendment) Ordinance, 1997.

Mr. Speaker: The Ordinance stands laid. The Hon'ble Minister for Education, NWFP, to please lay on the table of the House the North West Frontier Province, Hazara University Ordinance, 1997. Hon'ble Minister for Education, please.

Mr. Muhammad Hashim Khan (Minister for Education): Mr. Speaker Sir, I beg to lay the North West Frontier Province, Hazara University Ordinance, 1997 before the House.

Mr. Speaker: The Ordinance stands laid. The Hon'ble Minister for Archeology & Museum NWFP, to please lay on the table of the House the NWFP, Antiquities Ordinance, 1997. Hon'ble Minister for Archeology & Museum.

Mr. Sanaullah Khan Miankhel (Minister for Health): Mr. Speaker Sir, I beg to lay the North West Frontier Province Antiquities Ordinance 1997.

Mr . Speaker: The Ordinance stands laid . The sitting is adjourned and we will re-assemble at 9:30 a . m on Monday . Thank you.

(اسمبلی کا اجلاس اپریل' بروز پیر ساڑھے نو بجے صبح تک کیلئے ملتوی ہوگیا۔)